

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra práva

Studijní program: N6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání – marketing a management

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Transparentnost veřejných zakázek

Vedoucí diplomové práce

Ing. Martina Krásnická

Autor

Bc. Rastislav Janáček

2012

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Fakulta ekonomická

Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Rastislav JANÁČIK**
Osobní číslo: **E10643**
Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Obchodní podnikání**
Název tématu: **Transparentnost veřejných zakázek**
Zadávací katedra: **Katedra práva**

Zásady pro vypracování:

Cíl práce:

V kontextu celosvětových opatření v boji proti korupci zanalyzovat současný právní stav úpravy veřejných zakázek v České republice a navrhnout možná účinná řešení.

Metodický postup:

1. Studium odborné literatury a právních předpisů vztahujících se k tématu.
2. Analýza principů OECD týkajících se standardů transparentnosti veřejných zakázek.
3. Porovnání zákonných opatření v ČR s principy OECD.
4. Analýza postavení ČR v rámci zemí OECD z pohledu veřejných zakázek.
5. Návrhy změn směřující k vyšší transparentnosti veřejných zakázek v ČR.

Rámcová osnova:

1. Úvod. 2. Literární rešerše. 3. Cíl, metodika, hypotézy. 4. Vlastní práce - analýza a vlastní šetření. 5. Návrhy na zlepšení současného stavu. 6. Závěr. 7. Přehled literatury. 8. Přílohy.

Rozsah grafických prací: dle potřeby

Rozsah pracovní zprávy: 60-80 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

Seznam odborné literatury:

1. Šebesta, M. a kol.: Zákon o veřejných zakázkách s komentářem, 1. vydání, Praha, ASPI Publishing, 2006.
2. Ochrana, F.: Veřejné zakázky - metody a metodika efektivního hodnocení a výběru, 1. vydání, Praha, Ekopress, 2004.
3. OECD: OECD Principles for Integrity in Public Procurement, Paris, OECD Publishing, 2009.
4. Internetový portál o veřejných zakázkách a koncesích - www.portal-vz.cz.
5. [www stránky Platformy pro transparentní veřejné zakázky](http://www.strankyplatformyprotransparentniverejnezakazky.cz).
6. [Stránky OECD](http://www.oecd.org).
7. Další odborná literatura a současná periodika zabývající se tématem.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Martina Krásnická

Katedra práva

Datum zadání diplomové práce: 14. února 2011

Termín odevzdání diplomové práce: 29. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

ČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
STŘEDNĚPRŮMYŠLELNÍ
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

JUDr. Rudolf Hrabý
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 9. března 2011

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Transparentnost veřejných zakázek“ vypracoval samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., v platném znění, souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 10.4. 2012

.....
Bc. Rastislav Janáček

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval všem, kteří mi pomáhali při vzniku této práce. Zejména pak děkuji paní Ing. Martině Krásnické, vedoucí mé diplomové práce, která se mi dostatečně věnovala a podávala mi po celou dobu cenné rady a informace.

Použité zkratky:

ČR	Česká republika
DPH	daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
HDP	hrubý domácí produkt
IČO	identifikační číslo osoby
ISO	International Organization for Standardization (Mezinárodní organizace pro standardizaci)
ISVS	zák. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, v platném znění
ISVZUS	Informační systém veřejných zakázek – uveřejňovací subsystém
OBZ	zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, v platném znění
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
Úřad	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
USA	Spojené státy americké
VZ	veřejná zakázka
ZVZ	zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění

OBSAH

ÚVOD	7
CÍLE A POUŽITÁ METODIKA	9
1 ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH	11
1.1 Novela zákona o veřejných zakázkách.....	11
1.2 Význam zákona o veřejných zakázkách.....	13
1.3 Význam a zranitelnost institutu veřejných zakázek	14
1.4 Základní pojmy	14
1.4.1 <i>Definice transparentnosti veřejné zakázky</i>	21
2 PRINCIPY OECD TÝKAJÍCÍ SE TRANSPARENTNOSTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK	22
2.1 Rozdělení principů do čtyř základních pilířů	23
2.1.1 <i>Princip 1</i>	23
2.1.2 <i>Princip 2</i>	25
2.1.3 <i>Charakteristika dalších principů zvyšující integritu ve veřejných zakázkách..</i>	26
3 EVROPSKÁ LEGISLATIVA - směrnice č. 2004/18/ES a 2004/17/ ES	29
3.1 Směrnice č. 2004/18/ES	30
3.1.1 <i>Kritéria pro kvalitativní výběr</i>	30
3.1.2 <i>Kritéria pro zadání zakázky</i>	31
3.2 Směrnice č. 2004/17/ES	32
3.2.1 <i>Kritéria pro kvalitativní výběr</i>	32
4 TRANSPARENTNOST VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK – STAV V ČESKÉ REPUBLICĚ	33
4.1 Základní problémy transparentnosti veřejných zakázek v České republice.....	34
4.2 Transparentnost jednotlivých fází veřejných zakázek	36
4.2.1 <i>Obecná korupční rizika a potřebné informace v procesu veřejné zakázky</i>	36
4.3 Postavení České republiky v rámci zemí OECD z hlediska veřejných zakázek.....	39
5 PRAKTICKÁ ČÁST	41
5.1 Prolog	41
5.2 Případové studie netransparentních veřejných zakázek	43
5.3 Statistický přehled o veřejných zakázkách v ČR a přehled o veřejné dostupnosti informací o VZ v rámci zemí OECD	59
5.4 Porovnání zákonných opatření v ČR s principy OECD	63
5.5 Návrhy změn směřující k vyšší transparentnosti VZ v ČR	64
5.6 Vyhodnocení hypotéz.....	67
ZÁVĚR	68
SUMMARY	70
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	71

ÚVOD

Tématem této diplomové práce je transparentnost veřejných zakázek, kde bych se měl pokusit v kontextu celosvětových opatření v boji proti korupci zanalyzovat současný stav právní úpravy veřejných zakázek v České republice a navrhnout možná účinná řešení.

Po formální stránce je práce členěna na část teoretickou a praktickou. V teoretické části budou vymezeny základní pojmy vztahující se k zákonu o veřejných zakázkách. Poté budou především rozebrány základní principy týkající se standardů transparentnosti veřejných zakázek, jak je definuje OECD, jakožto instituce, která má v této oblasti největší renomé. Rovněž zde budou blíže specifikovány dvě evropské směrnice o zadávání veřejných zakázek jako součást evropské legislativy. Součástí této kapitoly je zároveň nástin toho, jak tyto směrnice řeší otázku transparentnosti veřejných zakázek. Následně bude popsán stav v České republice z hlediska transparentnosti veřejných zakázek a také obecná korupční rizika společně s relevantními informacemi v jednotlivých fázích procesu veřejné zakázky.

Dále bych se v praktické části zaměřil na vybrané příklady z praxe, které se týkají netransparentních veřejných zakázek a pokusil se na těchto poukázat a popsat v čem byl porušen zákon. Následný díl praktické části obsahuje statistický přehled o veřejných zakázkách v České republice a přehled o veřejné dostupnosti informací o veřejných zakázkách v mnou vybraných zemích OECD. Zároveň bych v této části práce porovnal zákonná opatření v České republice s principy transparentnosti veřejných zakázek, jak je definuje OECD a současně bych navrhl možné změny směřující k vyšší transparentnosti veřejných zakázek v České republice.

Tímto tématem se chci zabývat především z toho důvodu, protože se jedná o velmi aktuální problematiku a v současné době o dosti palčivé téma. V poslední době lze v médiích o korupčních kauzách v souvislosti s veřejnými zakázkami slyšet stále častěji, což může vzbuzovat dojem, a to hlavně u laické veřejnosti, že korupce je všudypřítomná. Rovněž se tato problematika týká všech daňových poplatníků, kteří z daní přispívají do státního rozpočtu, z něhož jsou následně čerpány prostředky na státní výdaje, u nichž jde velká část právě na veřejné zakázky.

V rámci veřejných zakázek jsou ročně vynakládány prostředky v rozsahu 17,5% HDP (cca 640 mld. Kč v roce 2010), z toho z veřejných rozpočtů 14% HDP (cca 513 mld. Kč v roce 2010). Jakékoliv zlepšení přináší velmi významné úspory (např. zvýšení efektivity o 1% znamená úsporu v rozsahu 6,4 mld. Kč). Zároveň tento objem prostředků představuje

významný prostor pro korupční aktivity. Jejich existence je umožněna zejména nízkou transparentností trhu veřejných zakázek a absencí ekonomického hodnocení při rozhodování a kontrole. Důsledkem je, že někdy jsou nakupovány nepotřebné věci nebo služby. Jindy jde o věci potřebné, avšak za předražené ceny (PAVEL, KOHOUT, Veřejné zakázky, *Boj proti korupci*, 2011, s. 15).

Důležité je tedy vymyslet takový sofistikovaný systém v oblasti veřejných zakázek, který by v maximální možné míře zabraňoval korupčním aktivitám, podvodům a plýtváním s veřejnými zdroji.

CÍLE A POUŽITÁ METODIKA

Cílem diplomové práce je v kontextu celosvětových opatření v boji proti korupci zanalyzovat současný právní stav úpravy veřejných zakázek v České republice a navrhnout možná účinná řešení.

Dílčí cíle

1. Vymezení základních pojmů, popřípadě změn, které s sebou přinesla právní úprava veřejných zakázek se zaměřením na jejich transparentnost.
2. Analýza principů OECD a evropské legislativy vztahující se k transparentnosti veřejných zakázek.
3. Analýza postavení ČR v rámci zemí OECD z pohledu veřejných zakázek.
4. Uvedení praktických příkladů netransparentních veřejných zakázek.
5. Porovnání zákonných opatření v ČR s principy OECD.
6. Zamyšlení nad tím jaké změny by měly být přijaty, aby byla transparentnost veřejných zakázek v ČR vyšší.

Pracovní hypotézy

1. Uchazeči o veřejnou zakázku nemusí prokazovat ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady pro její plnění.
2. Počet veřejných zakázek v České republice mezi roky 2008 a 2010 zaznamenal prudký nárůst.
3. Připouštějí-li zadávací podmínky rozdílný výklad ohledně požadavků na zpracování nabídky, stává se postup zadavatele netransparentním.
4. V zákoně č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách je přesně specifikováno co se pod zásadami transparentnosti myslí.
5. Je na zadavateli příslušné veřejné zakázky, aby zajistil transparentnost veškerých kroků a postupů prováděných v zadávacím řízení.

Metodický postup

1. Prostudování odborné literatury a právních předpisů vztahujících se k tématu
2. Analýza principů OECD a evropské legislativy týkající se transparentnosti veřejných zakázek
3. Analýza postavení ČR v rámci zemí OECD z pohledu veřejných zakázek
4. Prostudování praktických příkladů týkajících se netransparentních veřejných zakázek včetně jejich zpracování a vlastního zhodnocení
5. Sběr a zpracování dat – zjišťování statistických údajů u veřejných zakázek v ČR včetně jejich grafického znázornění, tabulkového vyobrazení a vlastního okomentování
6. Zpracování přehledu o veřejné dostupnosti informací týkajících se veřejných zakázek v rámci zemí OECD na základě sekundárních dat
7. Porovnání zákonných opatření v ČR s principy OECD
8. Návrhy změn směřující k vyšší transparentnosti veřejných zakázek v ČR

1 ZÁKON O VEŘEJNÝCH ZAKÁZKÁCH

K přijetí nové právní úpravy veřejných zakázek, jejíž těžiště tvoří zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, dochází v relativně krátké době po přijetí zák. č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, jenž nabyl účinnosti 1. května 2004. Nová právní úprava tento zákon ruší a nahrazuje. Uvedené je dáno jak legislativním vývojem v Evropské unii (přijetím nových zadávacích směrnic v EU), tak nedokonalou konstrukcí zák. č. 40/2004 Sb. Špatná legislativně technická konstrukce zák. č. 40/2004 Sb. nebyla zhojena ani několika novelami k tomuto zákonu (JURČÍK, 2011, s. VI).

Od nabytí účinnosti zákona č. 137/2006 Sb. (1. července 2006) došlo k více legislativním změnám tohoto zákona, a to formou přímých či nepřímých novelizací. Zákon o veřejných zakázkách (dále jen ZVZ) byl postupně novelizován zákony č. 110/2007 Sb., č. 296/2007 Sb., č. 76/2008 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 110/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb., č. 417/2009 Sb., č. 179/2010 Sb., č. 423/2010 Sb., č. 73/2011 Sb., č. 258/2011 Sb., č. 367/2011 Sb., č. 420/2011 Sb. a č. 55/2012 Sb. (JURČÍK, 2011, s. VII).

1.1 Novela zákona o veřejných zakázkách

Ministerstvo pro místní rozvoj jako gestor zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách po „velké“ novele z 15.9.2010 připravilo další, stejně zásadní novelu ZVZ (implementována zákonem č. 55/2012 Sb.), jež prošla prvním čtením v poslanecké sněmovně jako sněmovní tisk 370/0 a její zamýšlená účinnost je od 1.4.2012.

Jaké jsou tedy hlavní změny, které sebou přináší zmiňovaná novela, a jež mají zajistit transparentnější veřejné zakázky a zamezit korupci při jejich zadávání? (Vybrány byly jen některé).

1. *finanční limity veřejných zakázek* - V § 12 odst. 2 a 3 se částka „2 000 000 Kč“ nahrazuje částkou „1 000 000 Kč“ a částka „6 000 000 Kč“ se nahrazuje částkou „3 000 000 Kč“ ... v § 12 odstavce 2 a 3 znějí:
„(2) Podlimitní veřejnou zakázkou se rozumí veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota činí nejméně 1 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty a nedosáhne finančního limitu podle odstavce 1.“

(3) Veřejnou zakázkou malého rozsahu se rozumí veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota nedosáhne 1 000 000 Kč bez daně z přidané hodnoty.“

Tzn., že limit pro povinné vypsání veřejné zakázky se od 1.4.2012 sníží na hranici 1.000.000 korun u dodávek a služeb, což například znamená, že se významně sníží počet těch obcí, které mohou změnit dodavatele energií (nebo u něj zůstat) pouze na základě tzv. veřejné zakázky malého rozsahu, u níž se nemusí zákonem č. 137/2006 Sb. řídit. U dodávek a služeb lze očekávat až čtyřnásobný nárůst počtu veřejných zakázek.

2. *otevírání obálek a hodnocení nabídek* - Novela rovněž výslovně zavádí takovou skutečnost, že pokud zadavatel obdrží ve lhůtě pro podání nabídek pouze jednu nabídku, obálka se neotevívá; o této skutečnosti zadavatel musí bezodkladně vyrozumět uchazeče. Dále pokud zadavatel obdrží pouze jednu nabídku nebo po posouzení nabídek zbude k hodnocení pouze jedna nabídka, zruší bez zbytečného odkladu zadávací řízení. To neplatí, pokud zadavatel postupuje podle § 22 odst. 3 a 4, § 23 odst. 4 až 8 a 10 ZVZ nebo zadává veřejnou zakázku na základě rámcové smlouvy.
3. *zrušení možnosti losování* - Ruší se možnost omezovat počet zájemců ve vícekolových zadávacích řízeních (užším řízení, jednacím řízením s uveřejněním a soutěžním dialogem) na základě losování.
4. *uzavření smlouvy* - Novela poprvé výslovně zavádí pravidla, za kterých nebude moci být podstatným způsobem změněna smlouva na realizaci předmětu zakázky. Smlouva, resp. práva a povinnosti z ní vyplývající, nebudou moci být zásadně změněny.
5. *ekonomické odůvodnění veřejné zakázky* - Povinností zadavatele bude zveřejnit na svém profilu ekonomické odůvodnění požadavků na technické kvalifikační předpoklady a odůvodnění určení předmětu veřejné zakázky a také způsobu hodnocení vzhledem k potřebám zadavatele. Zadavatel toto odůvodnění uveřejní do 3 pracovních dnů od uveřejnění oznámení či výzvy. Součástí odůvodnění bude rovněž prohlášení o tom, že zadavateli je známo, že na trhu existuje alespoň 5 dodavatelů, kteří splňují požadavky na předmět zakázky a kvalifikační předpoklady. Toto ustanovení tedy může v konečném důsledku znamenat, že plnění, poptávané zadavatelem, se nebude řídit ani tak jeho potřebami, ale tím, co nabízí trh. Pokud bude předmět veřejné zakázky tak specifický, že na trhu nebude existovat alespoň 5 dodavatelů, informuje o tom zadavatel Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

6. *ostatní* - Ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady se zruší. Budou nahrazeny čestným prohlášením o ekonomické a finanční způsobilosti plnit veřejnou zakázku. Tento krok má zabránit zneužívání nepřiměřených kvalifikačních předpokladů. Znamená to, že přístup k veřejným zakázkám budou mít snáze i ti, kteří jsou dnes (po právu) odfiltrováni. Dále se zruší možnost požadovat jako technickou kvalifikaci různé certifikáty - například ISO (www.rada-severovychod.cz/file/1988_1_1/).

1.2 Význam zákona o veřejných zakázkách

Stěžejní principy právní úpravy veřejných zakázek vycházejí ze Smlouvy o fungování Evropské unie a z evropských zadávacích směrnic. Jedná se především o principy transparentnosti, rovného zacházení, zákazu diskriminace, vzájemného uznávání a proporcionality. Cílem zákona o veřejných zakázkách je zajištění hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti nakládání s veřejnými prostředky. Tohoto cíle je dosahováno především vytvářením podmínek pro to, aby smlouvy, jenž jsou hrazeny z veřejných prostředků byly zadavateli uzavírány při zajištění hospodářské soutěže a konkurenčního prostředí mezi dodavateli.

Účelem zákona o veřejných zakázkách je komplexně upravit oblast veřejného zadávání v České republice, a to především v návaznosti na nové předpisy práva EU vztahující se k této oblasti. V souvislosti s novými evropskými zadávacími směrnicemi je veden snahou o vytvoření modernějšího, flexibilnějšího a jednoduššího právního rámce pro veřejné zakázky.

Hlavním důvodem vzniku tohoto zákona bylo zajištění transpozice směrnic 2004/17/ES a 2004/18/ES do právního řádu České republiky. Nové směrnice přinášejí spoustu nových a moderních institutů, které bylo z hlediska systematiky problematické zavést do stávajícího zákona o veřejných zakázkách.

Kromě novinek z nových směrnic EU zákon přináší větší přehlednost úpravy, jasnější vymezení některých institutů, a přispívá tak k větší právní jistotě zadavatelů i dodavatelů (<http://www.portal-vz.cz/Legislativa>).

1.3 Význam a zranitelnost institutu veřejných zakázek

Objem vynaložených prostředků na veřejné zakázky vytváří významný prostor pro korupční aktivity. Důsledkem je, že jsou někdy nakupovány nepotřebné věci nebo služby. Jindy se jedná o věci potřebné, avšak za předražené ceny. Sankce nejsou zdaleka schopny problém vyřešit, a to ani kdyby na straně úřadů byla schopnost a ochota korupci postihnout. Důležitější je vytvořit takový systém, který by v co největší míře komplikoval korupční jednání. Tedy, neřešit následky, ale zejména příčiny problému (PAVEL, KOHOUT, Veřejné zakázky, *Boj proti korupci*, 2011, s. 15).

Významná část veřejných výdajů je tedy alokována prostřednictvím institutu veřejných zakázek, tedy na nákup zboží, služeb a kapitálových statků. Kvalita fungování tohoto institutu tak ovlivňuje efektivnost veřejných výdajů jako celku. Nedobrá situace v oblasti fiskální politiky, která se projevuje v praxi vysokými deficity veřejných rozpočtů bez ohledu na pozici v ekonomickém cyklu není vlastní pouze České republice, ale i řadě jiných členských států Evropské unie. Neefektivní systém veřejných zakázek je přitom jednou z příčin, ačkoliv ne hlavní, tohoto stavu. Zefektivnění institutu veřejných zakázek a jeho fungování představuje jednu z cest, jak zlepšit situaci veřejných rozpočtů (PAVEL, 2007, s. 5).

1.4 Základní pojmy

Vzhledem k danému tématu práce byly vybrány opravdu jen ty nejzákladnější pojmy, které v sobě ZVZ obsahuje, a jež autor považuje za zcela klíčové v procesu veřejných zakázek.

Veřejná zakázka – Je to zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, jež je zadavatel povinen zadat podle ZVZ, musí být realizována na základě písemné smlouvy (§ 7, odst. 1 ZVZ).

„Veřejnou zakázkou se z ekonomického hlediska rozumí účelná alokace zdrojů, kterou zadavatel sleduje obvyklé ekonomicko-sociální cíle. Z hlediska ekonomického tedy slouží veřejné zakázky k věcnému a materiálnímu zabezpečení chodu převážně orgánů veřejné správy plněními, která si tyto orgány nemohou či z ekonomických důvodů ani nechtějí zabezpečit svými prostředky (pracovníky), a současně se realizací veřejných zakázek sledují společensky prospěšné cíle spočívající ve snížení nezaměstnanosti a podpoře zaměstnávání

specifických kategorií osob (zdravotně postižených).“ (JURČÍK, 2011, s. 66)

Veřejné zakázky se podle předmětu dělí na veřejné zakázky na dodávky, veřejné zakázky na služby a veřejné zakázky na stavební práce (§ 7, odst. 2 ZVZ).

Veřejnou zakázkou na dodávky je taková zakázka, jejíž předmět spočívá v pořízení věci, a to především formou koupě, koupě zboží na splátky, nájmu zboží s právem následné koupě (typicky leasing). Dále veřejná zakázka na stavební práce je charakterizována tím, že jde o veřejnou zakázku, jejímž předmětem je provedení stavebních prací, které se týkají některé z činností uvedených v příloze č. 3 ZVZ, které korespondují s požadavky určené zadavatelem, včetně stavebních prací pořizovaných s využitím zprostředkovatelských nebo podobných služeb poskytovaných zadavateli jinou osobou (PODEŠVA, 2011, s. 33).

Veřejné zakázky se dělí podle výše jejich předpokládané hodnoty na nadlimitní veřejné zakázky, podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky malého rozsahu (§ 7, odst. 3 ZVZ).

Parlamentem České republiky schválená novela ZVZ, která byla provedena zákonem č. 55/2012 Sb., změnila hranice pro oddělení veřejných zakázek podlimitních a zakázek malého rozsahu. Tyto limity jsou stanoveny přímo v Zákoně (1 000 000 Kč bez DPH pro dodávky či služby, resp. 3 000 000 Kč bez DPH pro stavební práce, viz § 12 odst. 3 ZVZ). Hranice pro oddělení nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek je stanovena na základě zvláštního předpisu – nařízení vlády č. 77/2008 (PODEŠVA, 2011, s. 33).

1. Finanční limit pro oddělení nadlimitních a podlimitních veřejných zakázek podle § 12 odst. 1 ZVZ v případě veřejných zakázek na dodávky činí:
  - a) 3 256 000 Kč pro zadavatele uvedené v § 2 odst. 2 písm. a) nebo b) ZVZ a pro Českou republiku – Ministerstvo obrany tento finanční limit platí pouze pro zboží uvedené v příloze nařízení vlády,
  - b) 5 010 000 Kč pro zadavatele v § 2 odst. 2 písm. c) nebo d) ZVZ a pro Českou republiku – Ministerstvo obrany, a to pro zboží neuvedené v příloze nařízení vlády,
  - c) 10 021 000 Kč pro zadavatele uvedené v § 2 odst. 6 ZVZ.
2. Finanční limit podle § 12 odst. 1 ZVZ v případě veřejných zakázek na služby činí:
  - a) 3 256 000 Kč pro zadavatele uvedené v § 2 odst. 2 písm. a) nebo b) ZVZ, nejde-li o veřejné zakázky na služby podle písmene b) bodu 2 nebo 3,
  - b) 5 010 000 Kč pro zadavatele uvedené v § 2 odst. 2 písm. c) nebo d) ZVZ, § 2 odst. 2 písm. a) nebo b) zákona pro služby uvedené v příloze č. 1, § 2 odst. 2 písm. a) nebo b) zákona pro služby uvedené v příloze č. 2 k zákonu a § 2 odst. 3 zákona,
  - c) 10 021 000 Kč pro zadavatele uvedené v § 2 odst. 6 ZVZ.
3. Finanční limit podle § 12 odst. 1 zákona v případě veřejných zakázek na stavební práce

činí 125 265 000 Kč (nařízení vlády 77/2008).

Zákon o veřejných zakázkách má širší účinnost, než je účinnost zadávacích směrnic Evropské unie, neboť se vztahuje i na podlimitní veřejné zakázky. Finanční limity (prahové hodnoty) byly stanoveny na úrovni Evropské unie (veřejné zakázky v působnosti zadávacích směrnic Evropské unie = nadlimitní veřejné zakázky) v takové výši, od které se dá očekávat, že přilákají nabídky ze zahraničí. Má se zato, že smlouvy, které jsou pod daným limitem, budou spíše atraktivní pro domácí konkurenci, takže by nebylo vhodné, aby se na ně vztahovaly zadávací směrnice. Tyto hodnoty jsou předběžné a zadavatelé je nesmějí zneužívat tím, že by zakázky účelově podhodnocovali, aby se tak vyhnuli režimu směrnic (JURČÍK, 2011, s. 72).

Zadavatel veřejné zakázky – Za zadavatele veřejné zakázky se pro účely zákona o veřejných zakázkách považuje veřejný dotovaný a sektorový zadavatel (§ 2, odst. 1 ZVZ).

Veřejní zadavatelé – jde o „klasické zadavatele“, kterými jsou subjekty či vykonatelé veřejné správy ve formálním či materiálním pojetí. Podle zákona o veřejných zakázkách sem patří:

- a) Česká republika,
- b) státní příspěvková organizace,
- c) územní samosprávný celek nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek,
- d) jiná právnická osoba

Ve smyslu Zákona je za *dotovaného zadavatele* považována jak fyzická, tak právnická osoba, pokud (kumulativně):

1. na pořízení příslušného plnění byly poskytnuty této osobě peněžní prostředky ze strany veřejného zadavatele, a to i prostřednictvím jiné osoby,
2. poměr takto poskytnutých peněžních prostředků přesahuje hranici 50 % ceny veřejné zakázky, a
3. pořizuje Zákonem taxativně vymezené nadlimitní veřejné zakázky na stavební práce či služby (PODEŠVA, 2011, s. 10).

Sektorový zadavatel je zvláštním subjektem nepodléhajícím větší či menší mírou konkurenci, což je způsobeno zvláštní povahou jeho činnosti, neboť podniká v oblastech, kde se nevyskytuje taková konkurence a z povahy věci ani vyskytovat nemůže. Mezi tyto oblasti patří odvětví elektroenergetiky, vodního hospodářství, dopravy atd. Sektoroví zadavatelé mají

často formu obchodních společností, v nichž stát, případně státem zřízená právnická osoba, drží majetkovou účast (PODEŠVA, 2011, s. 12).

Jedná se o fyzickou či právnickou osobu pokud vykonává některou z relevantních činností podle § 4 ZVZ a současně je tato relevantní činnost vykonávána za „netržních“ podmínek, tedy danou činnost daná osoba vykonává na základě zvláštního či výhradního práva nebo nad touto osobou veřejný zadavatel může přímo či nepřímo uplatňovat dominantní vliv (JURČÍK, 2011, s. 29).

Dodavatel – Rozumí se jím fyzická nebo právnická osoba, která dodává zboží, poskytuje služby nebo provádí stavební práce, pokud má sídlo, místo podnikání či místo trvalého pobytu na území České republiky, nebo zahraniční dodavatel (§ 17, odst. 1 písm. a) ZVZ).

Drtivá většina dodavatelů bude v praxi podnikateli ve smyslu OBZ (dále jen obchodní zákoník). Je nicméně nutné doplnit, že ZVZ výslovně podmínku, aby dodavatel byl podnikatelem ve smyslu OBZ, nestanoví. V některých případech tak bude přicházet v úvahu, že dodavatel nebude podnikatelem (například v případě úplatného poskytování služeb specializovanými občanskými sdruženími ve vzdělávací, společenské, sociální kulturní, a podobné oblasti nebo v případě prodeje či nájmu nemovitosti zadavateli) (PODEŠVA, 2011, s. 59).

Subdodavatel – Osoba, pomocí které má dodavatel plnit určitou část veřejné zakázky nebo která má poskytnout dodavateli k plnění veřejné zakázky určité věci či práva (§ 17, odst. 1 písm. i) ZVZ).

Uchazeč – Dodavatel (tedy i zahraniční dodavatel), jenž podal v zadávacím řízení nabídku. Osoba, která aktivně usiluje o přidělení veřejné zakázky, musí ve všech zadávacích řízeních podat nabídku zadavateli. Poté, co dodavatel podá nabídku zadavateli, lze o něm hovořit jako o uchazeči (PODEŠVA, 2011, s. 63).

Elektronická aukce – Jedná se o proces sloužící k hodnocení nabídek, v jehož rámci zadavatel používá elektronické nástroje umožňující předkládání nových snížených nabídkových cen, případně nových hodnot nabídek, a který současně umožňuje sestavit aktuální pořadí nabídek při použití automatických metod jejich hodnocení (§ 17, odst. 1 písm. c) ZVZ).

Zadání – Rozumí se tím rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky a uzavření smlouvy s vybraným uchazečem, uskutečněné v zadávacím řízení (§ 17, odst. 1 písm. k) ZVZ). Zadání veřejné zakázky lze v podstatě považovat za jakési vyústění a úspěšné dokončení zadávacího řízení.

Zadávací podmínky – Jsou to veškeré požadavky zadavatele uvedené v oznámení či výzvě o zahájení zadávacího řízení, zadávací dokumentaci či jiných dokumentech obsahujících vymezení předmětu veřejné zakázky (§ 17, odst. 1 písm. l) ZVZ).

Zadávací řízení – Systematický a ZVZ předepsaný postup nebo soubor kroků v rámci postupu zadavatele v zadávacím řízení, jehož cílem je zadání veřejné zakázky (PODEŠVA, 2011, s. 64).

Zájemce – Pojem dodavatele je oproti vymezení postavení zájemce obecnější. Zájemcem je vždy dodavatel, který nadto ještě musí buď podat žádost o účast v užším řízení nebo v jednacím řízení s uveřejněním, anebo jej musí zadavatel vyzvat k účasti v jednacím řízení bez uveřejnění.

Zájemce označujeme dodavatelem pouze v těchto dvou situacích, ke kterým dochází před podáním nabídky v užším řízení nebo obou typech jednacích řízení (JURČÍK, 2011, s. 131).

Informační systém – ZVZ stanoví na několika místech povinnost zadavatelů uveřejnit informace o průběhu zadávacího řízení a současně předepisuje povinné zveřejnění informací ve spojitosti se seznamem kvalifikovaných dodavatelů a systémem certifikovaných dodavatelů. Za tímto účelem ZVZ zřizuje informační systém veřejných zakázek, jenž je centrálním uveřejňovacím systémem veřejných zakázek. Informační systém je informačním systémem veřejné správy (PODEŠVA, 2011, s. 568).

Správce informačního systému o veřejných zakázkách je Ministerstvo pro místní rozvoj, které určuje účel a prostředky zpracování informací a za informační systém veřejných zakázek odpovídá (§ 2, odst. 1 písm. c) ISVS).

Informační systém o veřejných zakázkách zabezpečuje:

- a) uveřejňování informací o veřejných zakázkách,
- b) vedení seznamu kvalifikovaných dodavatelů,
- c) vedení seznamu systémů certifikovaných dodavatelů,
- d) statistické výstupy o veřejných zakázkách (§ 157, odst. 2 ZVZ).

Informační systém o veřejných zakázkách obstarává uveřejňování informací o veřejných zakázkách (konkrétně na internetové adrese www.isvzus.cz). Každý má právo na vyhledání základních údajů o veřejných zakázkách bez ohledu na to, zda se jedná o zakázky již zadané nebo o zakázky, u nichž zadávací řízení teprve probíhá. Možnost vyhledat veřejnou zakázku, resp. základní údaje o ní, je jedním z nástrojů pro zajištění transparentnosti zadávání veřejných zakázek a pro zachování zásady rovného zacházení (PODEŠVA, 2011, s. 569).

Druhy zadávacích řízení – ZVZ upravuje tyto druhy zadávacích řízení:

- a) otevřené řízení (§ 27),
- b) užší řízení (§ 28),
- c) jednací řízení s uveřejněním (§ 29),
- d) jednací řízení bez uveřejnění (§ 34),
- e) soutěžní dialog (§ 35),
- f) zjednodušené podlimitní řízení (§ 38)

(§ 21, odst. 1 ZVZ).

ad a) Zadavatel v něm na základě oznámení otevřeného řízení vyzývá neomezený počet dodavatelů, aby podali nabídky a prokázali splnění požadované kvalifikace,

ad b) zadavatel v něm vyzývá na základě oznámení užšího řízení či jiné informace o zahájení užšího řízení, neomezený počet dodavatelů k podání žádostí o účast v tomto řízení a k prokázání splnění požadované kvalifikace a v němž po posouzení kvalifikace dodavatelů a případném omezení jejich počtu vyzývá kvalifikované zájemce k podání nabídek,

ad c) zde na základě oznámení jednacího řízení s uveřejněním či jiné informace o zahájení zadávacího řízení vyzývá zadavatel neomezený počet dodavatelů k podání žádosti o účast v tomto řízení a k prokázání splnění požadované kvalifikace a ve kterém po posouzení kvalifikace dodavatelů a případném omezení jejich počtu vyzývá zadavatel kvalifikované zájemce k podání nabídek, o nichž jedná s uchazeči po jejich podání,

ad d) zadavatel v něm vyzývá jednoho či více dodavatelů k jednání, případně i k prokázání splnění kvalifikace, pokud je požadována zadavatelem v souladu se ZVZ, a k podání nabídek,

ad e) veřejný zadavatel v něm na základě oznámení soutěžního dialogu vyzývá neomezený počet dodavatelů k podání žádostí o účast v tomto řízení a k prokázání splnění požadované kvalifikace a ve kterém po posouzení kvalifikace dodavatelů a případném omezení jejich počtu veřejný zadavatel vyzývá kvalifikované zájemce k účasti v soutěžním dialogu za účelem nalezení jednoho či více vhodných řešení plnění veřejné zakázky; po nalezení

jednoho či více vhodných řešení veřejný zadavatel vyzývá všechny původně vyzvané zájemce k podání nabídek,

ad f) veřejný zadavatel vyzývá písemnou výzvou nejméně 5 zájemců, aby podali nabídky a prokázali splnění požadované kvalifikace (KRCČ, 2008, s. 151).

Zadávací dokumentace – Rozhodujícím podkladem pro nabídku je zadávací dokumentace. Takto označuje ZVZ souhrnně všechny dokumenty, jimž zadavatel specifikuje předmět veřejné zakázky a v nichž si klade podmínky a požadavky na její realizaci. Základem takové dokumentace jsou technické specifikace. Jde-li o stavby, je rozhodujícím dokumentem projektová dokumentace stavby sestavená do podrobnosti (JURČÍK, 2011, s. 253).

Důležitost kvality zpracování zadávací dokumentace lze z pohledu zadavatele spatřovat v tom, že dodavatelé na jejím základě podají vzájemně porovnatelné nabídky, které umožní zadavateli jejich hodnocení dle vymezených hodnotících kritérií (PODEŠVA, 2011, s. 189).

Zadávací dokumentace musí obsahovat alespoň:

- a) obchodní podmínky, včetně platebních podmínek, případně též objektivních podmínek, za nichž je možno překročit výši nabídkové ceny,
- b) technické podmínky (§ 45), je-li to odůvodněno předmětem veřejné zakázky,
- c) požadavky na varianty nabídek podle § 70, pokud je zadavatel připustil,
- d) požadavek na způsob zpracování nabídkové ceny,
- e) podmínky a požadavky na zpracování nabídky,
- f) způsob hodnocení nabídek podle hodnotících kritérií a
- g) jiné požadavky zadavatele na plnění veřejné zakázky

(§ 44, odst. 3 ZVZ).

Hodnotící komise – Jedná se o odborně poradní orgán veřejného zadavatele zabezpečující kolegiálnost rozhodování v oblasti veřejných zakázek, přičemž tento veřejný zadavatel ustanovuje hodnotící komisi. Stěžejním úkolem tohoto poradního orgánu zadavatele je provést po odborné stránce posouzení a hodnocení nabídek s tím, že o výběru nejvhodnější nabídky rozhoduje zadavatel, který může od jejího doporučení rozhodnout odchylně. V takovém případě musí odůvodnit a prokázat, že hodnotící komise porušila zákon a právě z tohoto důvodu se na její složení, ale i členy kladou jisté speciální požadavky (JURČÍK, 2011, s. 379).

Hodnotící komise musí mít alespoň 5 členů. V závislosti pak na předpokládané hodnotě veřejné zakázky má komise pět, sedm či devět členů - viz § 74 odst. 5 a 6 ZVZ. Je-li to

odůvodněno předmětem veřejné zakázky, musí mít hodnotící komise nejméně jednu třetinu členů s příslušnou odborností ve vztahu k předmětu veřejné zakázky (§ 74, odst. 3 ZVZ).

Členové hodnotící komise nesmí být ve vztahu k veřejné zakázce a k uchazečům podjati, zejména se nesmí podílet na zpracování nabídky, nesmí mít osobní zájem na zadání veřejné zakázky a s uchazeči je nesmí spojovat osobní ani pracovní či jiný obdobný poměr (§ 74, odst. 7 ZVZ).

Předseda hodnotící komise společně s místopředsedou musí být zvolen na prvním jednání hodnotící komise. Předseda (případně místopředseda) pak další průběh jednání řídí a svolává další jednání hodnotící komise. Komise je usnášeníschopná jsou-li přítomny dvě třetiny členů, resp. náhradníků členů hodnotící komise. Obecně vzato, hodnotící komise rozhoduje většinou hlasů přítomných členů nebo náhradníků (KRČ, 2008, s. 396).

1.4.1 Definice transparentnosti veřejné zakázky

V této části jsou uvedeny možné definice týkající se transparentnosti veřejných zakázek:

Obecně se transparentností ve spojitosti s činnostmi veřejného sektoru rozumí průhlednost rozhodovacích procesů, tedy že dotčené osoby či subjekty mají v reálném čase přístup k relevantním informacím. Koncept transparentnosti v sobě zahrnuje princip rovného a neomezeného přístupu ke všem důležitým informacím o veřejném rozhodování (Transparency Int., Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě, 2008, s. 61).

Dostupnost informací, účast zainteresovaných stran v klíčových etapách veřejných zakázek, možnost přezkoumání a nápravy v případě sporu, jsou nezbytnými prvky pro zajištění transparentnosti ve veřejných zakázkách (OECD, Government at a Glance 2011, s. 150).

„Požadavek transparentnosti není splněn tehdy, pokud jsou v zadavatelském postupu sledovány takové prvky jež by zadávací řízení činily nekontrolovatelným, hůře kontrolovatelným, nečitelným a nepřehledným nebo jež by vzbuzovaly pochybnosti o pravých důvodech jednotlivých kroků zadavatele¹.“

---

¹ Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 31 Ca 166/2005

2 PRINCIPY OECD TÝKAJÍCÍ SE TRANSPARENTNOSTI VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK

V listopadu roku 2006 na sympoziu OECD a Světového fóra pro integritu ve veřejných zakázkách vyzvaly zúčastněné osoby k vytvoření mezinárodního nástroje s cílem pomoci tvůrcům reforem v oblasti veřejných zakázek a posílit integritu a důvěru veřejnosti v to, jak jsou veřejné prostředky řízeny.

O dva roky později země OECD prokázaly své odhodlání přijmout opatření v této významné rizikové oblasti, tím že byly schváleny principy pro zvýšení integrity ve veřejných zakázkách, a to ve formě doporučení OECD. Je to z toho důvodu, aby se zvýšila transparentnost při zadávání veřejných zakázek. Hlavním cílem je zvýšit integritu ve veřejných zakázkách, tak aby se plně stala součástí účinného a efektivního hospodaření s veřejnými prostředky.

Toto doporučení slouží jako nástroj určený k tomu, aby zabránil plýtvání vládními výdaji, omezil případné podvody a korupci u veřejných zakázek.

Principy jsou zakotveny ve čtyřech pilířích: transparentnost; správné řízení; prevence zneužití úřední moci a sledování procesu; odpovědnost a kontrola (OECD, 2009, s. 3).

V následující části práce budou popsány jednotlivé principy, které poskytují obecný návod ke zvýšení integrity ve veřejných zakázkách se zaměřením na první pilíř – transparentnost, který popisuje dva hlavní principy, jež se týkají samotné transparentnosti veřejných zakázek.

Principy jsou primárně určeny tvůrcům zákonů ve vládách na národní úrovni, ale také nabízejí obecné vodítko pro státní podniky.

Hlavním cílem těchto principů je usměrnit tvůrce zákonů na centrálně vládní úrovni v nastolení kultury integrity v celém cyklu veřejných zakázek, a to od stanovení potřeb k uskutečnění samotné zakázky až ke konečné platbě. Jedná se celkem o deset hlavních principů. Principy zdůrazňují význam postupů ke zvýšení transparentnosti, správného řízení, prevence zneužití úřední moci, stejně tak jako odpovědnosti a kontrole ve veřejných zakázkách (OECD, 2009, s. 18).

2.1 Rozdělení principů do čtyř základních pilířů

A. Transparentnost

1. Zajistit adekvátní míru transparentnosti v celém cyklu veřejných zakázek s cílem podpořit spravedlivé a nestranné zacházení vůči potenciálním dodavatelům.
2. Maximalizovat transparentnost ve výběrových řízeních a přijímat preventivní opatření k posílení integrity, zejména pokud jde o výjimky ve výběrovém řízení.

B. Správné řízení

3. Ujistit se, že veřejné prostředky jsou používány ve veřejných zakázkách k určenému účelu.
4. Ujistit se, že úředníci působící ve veřejných zakázkách splňují vysokou odbornou úroveň znalostí, schopností a integrity.

C. Prevence zneužití úřední moci, dodržování a sledování procesu

5. Zavést mechanismy tak, aby nebyla ohrožena integrita ve veřejných zakázkách.
6. Podpořit úzkou spolupráci mezi vládou a soukromým sektorem k udržení vysoké úrovně integrity, a to zejména při uzavírání zakázek.
7. Zajistit specifické mechanismy pro monitorování veřejných zakázek, stejně tak jako k odhalení zneužití úřední moci a k aplikaci patřičných sankcí.

D. Odpovědnost a kontrola

8. Zavést zřejmý řetězec odpovědnosti spolu s efektivními kontrolními mechanismy.
9. Vyřídit stížnosti od potenciálních dodavatelů spravedlivě a včas.
10. Posílit organizace občanské společnosti, média a širokou veřejnost k přezkoumání a dohledu nad veřejnými zakázkami (OECD, 2009, s. 18-19).

2.1.1 Princip 1

Členské země by měly zajistit adekvátní míru transparentnosti v celém cyklu veřejných zakázek s cílem podpořit spravedlivé a nestranné zacházení vůči potenciálním dodavatelům. Vlády by měly poskytnout případným dodavatelům a podnikatelům zcela jasné informace tak, aby proces veřejných zakázek byl dobře srozumitelný. Vlády by měly rovněž podnítit vyšší transparentnost pro potenciální dodavatele a další příslušné zúčastněné strany, zejména pak

v dohledu nad institucemi, a to nejen pokud jde o vznik kontraktu, ale v celém cyklu veřejných zakázek.

Dále by měly přizpůsobit úroveň transparentnosti v závislosti na příjemci informace a podle dané fáze cyklu. Zejména by pak měly chránit důvěrné informace tak, aby zajistily rovné podmínky pro potenciální dodavatele a vyvarovaly se tak tajným dohodám. Měly by rovněž zajistit, aby pravidla ve veřejných zakázkách vyžadovala určitý stupeň transparentnosti, jenž by zvýšil kontrolu nad korupcí, zabraňoval vzniku byrokracie a zajistil fungování účinného systému.

Vlády by měly zajistit přístup k zákonům, předpisům, soudním a administrativním rozhodnutím, standardnímu smluvnímu ustanovení o veřejných zakázkách, stejně tak jako ke skutečným postupům, podle kterých jsou veřejné zakázky definovány, udělovány a řízeny. Informace o nabízených zakázkách by měly být zveřejněny především, včas a uživatelsky přívětivým způsobem, za použití stejných kanálů a časového horizontu pro všechny zainteresované strany.

Podmínky pro účast, jako je výběr a kritéria pro přidělení zakázky, jakož i lhůty pro podání by měly být stanoveny předem. Kromě toho by měly být zveřejněny tak, aby poskytovaly dostatek času pro potenciální dodavatele k přípravě nabídek, a to z toho důvodu, aby byly zajištěny rovné podmínky pro všechny účastníky.

V projektech, které obsahují určitá rizika kvůli jejich hodnotě, významu, složitosti nebo delikátnosti, by mohla být ještě před zveřejněním navrhované zadávací dokumentace poskytnuta příležitost pro potenciální dodavatele klást dotazy a zároveň jim poskytnout zpětnou vazbu, to vše na počátku procesu. Což by umožnilo identifikovat a řešit případné problémy ještě před začátkem výběrového řízení.

Požadavky na transparentnost se obvykle zaměřují na fázi výběrového řízení. Nicméně, opatření ke zvýšení transparentnosti, jako je zaznamenávání informací, nebo použití nových technologií je stejně důležité, jak před, tak i po fázi výběrového řízení k tomu, aby se zabránilo korupci a došlo ke zvýšení odpovědnosti. Bez písemných záznamů neexistuje cesta ke kontrole, k podání námitky, nebo k umožnění veřejné kontroly. Záznamy by měly být relevantní a kompletní během celého cyklu veřejných zakázek, a to od stanovení potřeb k uskutečnění samotné zakázky až ke konečné platbě. Měly by mít podobu dat v elektronické podobě.

Tyto záznamy by měly být uchovány po určitou dobu, a to až několik let po zadání zakázky tak, aby bylo možné přezkoumat rozhodnutí zadavatele. Nové technologie mohou také hrát významnou úlohu při poskytování přístupu k aktuálním informacím, a to hlavně

pro potenciální dodavatele. Sledování informací výrazně usnadňuje sledování celého procesu veřejných zakázek.

Omezení u zveřejňování informací by se mělo vztahovat na důvěrné informace, neboť takové zveřejnění informací by pak mohlo ohrozit spravedlivou hospodářskou soutěž mezi potenciálními dodavateli a zároveň podpořit existenci tajných dohod nebo dokonce poškodit zájmy státu.

Přístup k informacím by měl zohledňovat postupy pro zajištění důvěrných informací. Je to důležité zejména ve fázi předkládání a hodnocení nabídek. Z tohoto pohledu mohou zadavatelům pomoci postupy k zajištění důvěrnosti předložených dokumentů při zacházení s důvěrnými informacemi a ve vyjasnění toho, jaké informace by měly být zveřejněny.

Mimoto užší pracovní vztah mezi soutěžiteli a administrativní správou veřejných zakázek by měl vést ke zvýšenému povědomí o rizicích spojených s výběrovým řízením, stejně tak jako o prevenci a odhalování nekalých praktik.

Zajištění odpovídající úrovně transparentnosti, která by zvýšila kontrolu korupce, přičemž by nebránila účinnosti a efektivnosti při procesu veřejných zakázek, představuje pro vlády všeobecnou výzvu.

Předpisy týkající se veřejných zakázek by neměly být zbytečně složité, z toho důvodu, aby nezpůsobily nadměrné průtahy ve veřejných zakázkách, a také aby neodrazovaly od účasti, a to zejména malé a středně velké podniky. Nadměrná byrokracie může také vytvářet možné příležitosti ke korupci (OECD, 2009, s. 22-23).

2.1.2 Princip 2

Členské země by měly maximalizovat transparentnost ve výběrových řízeních a přijímat preventivní opatření k posílení integrity, zejména pokud jde o výjimky ve výběrovém řízení. K zajištění řádného soutěžního procesu by vlády měly stanovit jasná pravidla a eventuálně poskytnout poradenství při výběru daného způsobu zadání veřejné zakázky, ale také u výjimek ve výběrovém řízení. Ačkoliv způsob zadávání veřejných zakázek může být přizpůsoben druhu veřejné zakázky, měly by vlády ve všech případech maximalizovat transparentnost ve výběrových řízeních. Například v případě rámcové dohody, by mohlo být poskytnuto poradenství k zajištění dostatečné transparentnosti celého procesu, včetně druhé fáze, která je obzvláště náchylná ke korupci. Rovněž by měly zvážit, zda zavedou takové postupy, které povedou ke zmírnění možných rizik, a to prostřednictvím zvýšené

transparentnosti, poradenství a kontroly. Tato rizika se týkají zejména výjimek z výběrového řízení.

- *Transparentnost.* Omezené výběrové řízení nemusí být nutně důvodem k nižší transparentnosti. Naopak tato situace může vyžadovat ještě větší transparentnost ke snížení rizika korupce.
Jednotlivé změny v zakázce by mohly být zveřejněny prostřednictvím nových technologií. Odchylky od standardního postupu výběrového řízení by měly být odůvodněny a zaznamenány v písemné formě, k zajištění prostředků pro audit.
- *Specifické poradenství.* Pokyny a výukové materiály, ale i rady a poradenství, poskytují příklady konkrétních kroků k zvládnutí netransparentních postupů ve veřejných zakázkách.
- *Dodatečné a zpřísněné kontroly.* Odpovědnost nejméně dvou nezávislých osob v klíčových bodech rozhodování nebo v procesu kontroly přispívá k nestrannosti veřejného rozhodování. Kromě toho, by mohla být používána například tato opatření: nezávislé přezkoumání v každé fázi cyklu veřejné zakázky, zveřejňování požadavků, nebo provádění náhodných auditů.

Otevřená výběrová řízení přispívají k vyšší transparentnosti celého procesu. Nicméně hlavní výzvou pro vlády je, aby zajistily administrativní účinnost. Pro zajištění řádného soutěžního procesu, by vlády měly stanovit jasná pravidla pro výběr optimálního způsobu zadání veřejné zakázky. Tato volba by se měla řídit především podle hodnoty a povahy té zakázky a podle jejího druhu. Mohly by být rovněž stanoveny další pokyny pro úředníky k tomu, aby se usnadnila implementace těchto pravidel, a to přesným popisem toho, jak je správně používat. Zajištění rovných podmínek pro soutěžitele vyžaduje, aby výjimky ve výběrovém řízení byly striktně definovány v předpisech týkajících se veřejných zakázek, a to například ve vztahu k hodnotě a strategickému významu veřejné zakázky (OECD, 2009, s. 24-25).

2.1.3 Charakteristika dalších principů zvyšující integritu ve veřejných zakázkách

Princip 3: Plánování veřejných zakázek a souvisejících výdajů je odrazem dlouhodobé a strategické představy vlády ve vztahu k jejím potřebám. Vlády členských zemí by měly spojit veřejné zakázky se systémem řízení veřejných financí k posílení transparentnosti a odpovědnosti. Vnitřní kontrola, interní audit a nejvyšší kontrolní instituce by měly sledovat nakládání s veřejnými prostředky k ověření toho, zda byly potřeby adekvátně naplněny a veřejné prostředky použity v souladu se zamýšleným účelem (OECD, 2009, s. 28).

Princip 4: Poznání práce úředníků, kteří pracují v oblasti veřejných zakázek, je rozhodující ke zvýšení prevence proti špatnému hospodaření, plýtvání zdroji a korupci. Vlády by měly poskytovat vhodné pobídky k přilákání vysoce kvalifikovaných úředníků. Měly by se také snažit o pravidelné obnovování znalostí a dovedností těchto úředníků tak, aby tyto odrážely regulační a technologický vývoj. Veřejní úředníci si musí být vědomi standardů integrity a musí být schopni identifikovat potenciální rozpor mezi jejich soukromými zájmy a jejich veřejnou službou (OECD, 2009, s. 30).

Princip 5: Vlády členských zemí by měly zajistit institucionální a procesní rámec, který by pomohl chránit úředníky ve veřejných zakázkách před nadměrným vlivem politiků a vysoce postavených úředníků. Měly by zajistit, aby výběr a jmenování úředníků zapojených do veřejných zakázek byl založen především na jejich integritě a kvalitě.

Kromě toho by měly identifikovat rizika vztahující se k pracovním místům, činnostem, či projektům. Dále by se vlády měly snažit zabránit těmto rizikům prostřednictvím preventivních mechanismů, jež rozvíjejí kulturu integrity ve veřejných službách. Jedná se například o integritu školení a prohlášení o majetku (OECD, 2009, s. 34).

Princip 6: V rámci tohoto principu by vlády měly stanovit jasné standardy integrity a zajistit jejich dodržování v celém cyklu veřejných zakázek, a to zejména při řízení těchto zakázek. Zároveň by měly zaznamenávat informace, které popisují zkušenosti s jednotlivými dodavateli, to vše za účelem pomoci veřejným úředníkům při přijímání rozhodnutí v budoucnu. Vlády členských zemí by zároveň měly udržovat kontakt s organizacemi dodavatelů tak, aby neztratily krok s průběžným vývojem na trhu, ale také k tomu, aby došlo ke snížení informační asymetrie (OECD, 2009, s. 36).

Princip 7: Vlády členských zemí by měly vytvořit mechanismy, které umožní sledovat jednotlivá rozhodnutí, identifikovat nesrovnalosti a možný vznik korupce ve veřejných zakázkách. Vlády by měly rovněž zvážit zavedení jednotlivých postupů při oznámení o zneužití úřední moci, ale také postupů na ochranu úředníků. Vlády by neměly pouze definovat sankce dle zákona, ale také by pro ně měly stanovit význam, tak aby byly tyto sankce v případě porušení použity účinně a včas (OECD, 2009, s. 38).

Princip 8: Vlády členských zemí by měly zavést zřejmý řetězec odpovědnosti, založený na patřičném rozdělení povinností. Pravidelnost a důkladnost kontrol by měla být přiměřena

daným rizikům. Vnitřní a vnější kontroly by se měly vzájemně doplňovat a měly by být pečlivě koordinovány z toho důvodu, aby se zabránilo mezerám či nedostatkům, a aby informace zprostředkované kontrolou byly pokud možno kompletní a užitečné (OECD, 2009, s. 42).

Princip 9: V rámci tohoto principu by vlády měly zajistit, aby potenciální dodavatelé měli k dispozici efektivní a včasný přístup k systému, kde by byla zveřejňována jednotlivá rozhodnutí o veřejných zakázkách, a aby jejich případné stížnosti byly neprodleně vyřešeny. Rovněž by měly zvážit vytvoření alternativních mechanismů pro zkrácení doby při řešení těchto stížností. Měly by zanalyzovat hodnotící systémy, což by pomohlo identifikovat příležitosti k lepší koordinaci veřejných zakázek (OECD, 2009, s. 44).

Princip 10: Vlády by měly dále zpřístupnit veřejnosti informace o stěžejních zadávacích podmínkách zejména u velkých zakázek, a to konkrétně organizacím občanské společnosti, médiím a širší veřejnosti. Hlášení a zprávy dozorových orgánů by měly být rovněž dostupné, a to zejména ke zvýšení veřejné kontroly. K doplnění těchto tradičních mechanismů odpovědnosti, by vlády měly zvážit zapojení jednotlivých zástupců z organizací občanské společnosti a široké veřejnosti, k tomu aby vykonávali dohled u zakázek s vysokou hodnotou či u složitých zakázek, které jsou spojeny se značnými riziky špatného hospodaření a korupce (OECD, 2009, s. 46).

3 EVROPSKÁ LEGISLATIVA - směrnice č. 2004/18/ES a 2004/17/ES

Dvě směrnice o zadávání veřejných zakázek, které nahrazují původní zadávací směrnice (92/50/EHS, 93/36/EHS, 93/37/EHS, 93/38/EHS, 97/52/ES, 98/4/ES), byly publikovány dne 30. dubna 2004 v Úředním věstníku Evropské unie. Evropské zadávací směrnice upravují podrobně postupy při zadávání nadlimitních veřejných zakázek; u podlimitních zakázek se však omezují na zakotvení principu transparentnosti a nediskriminace při jejich zadávání (<http://www.portal-vz.cz/Legislativa/Evropska-legislativa---aktualni-zneni-smernic-c--2>).

Zároveň obě tyto směrnice jsou zapracovány do zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách.

Lhůta pro transpozici těchto směrnic do našeho právního řádu skončila 31. ledna 2006. Jejich transpozice byla nezbytná, jinak by nám hrozily sankce ze strany Evropské komise z důvodu nesouladu našeho vnitrostátního práva s právem Evropské unie. V důsledku toho, že právní úprava nových zadávacích směrnic, byla promítnuta opožděně do naší právní úpravy, tzn. od 1. července 2006, vyvstává otázka, zda by bylo možné se dovolávat jednotlivých ustanovení nových zadávacích směrnic už od 1. února 2006, tedy od doby, kdy měla Česká republika, jako všechny členské státy, povinnost ji mít transponovány (JURČÍK, 2011, s. 2).

S ohledem na tzv. Vertikální přímý účinek směrnic lze usuzovat, že by to možné bylo.

Otázku transparentnosti veřejných zakázek řeší evropské směrnice především tím, že vymezují pravidla pro zveřejňování a transparentnost. Mezi tyto patří především forma a způsob zveřejňování informací; stanovení lhůt pro doručení žádostí o účast a pro doručení nabídek; pravidla pro sdělování informací; informování žadatelů o kvalifikaci, zájemců a uchazečů; uchovávání informací o zadávání zakázek; vymezení kritérií pro kvalitativní výběr nebo také kritérií pro zadání zakázky.

V obou směrnicích jsou zároveň uvedeny zásady, jež pro zadavatele stanovují, aby jednali s hospodářskými subjekty na základě zásad rovnosti a zákazu diskriminace a postupovali transparentním způsobem.

Z těchto dvou směrnic byly vybrány především stěžejní části týkající se daného tématu této práce se zaměřením na hodnotící kritéria.

3.1 Směrnice č. 2004/18/ES

Jedná se o směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2004/18/ES ze dne 31.března 2004, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, ve znění pozdějších předpisů.

Výčet jednotlivých zásad v oblasti veřejných zakázek obsahuje druhý bod preambule Směrnice. V preambuli je uvedeno, že zadávání veřejných zakázek musí být v souladu se zásadami Smlouvy o ES, zejména se zásadou volného pohybu zboží, zásadou svobody usazování a zásadou svobodného poskytování služeb a se zásadami z nich odvozenými – těmi jsou zásada rovného zacházení, zásada zákazu diskriminace, zásada proporcionality a zásada transparentnosti (Směrnice č. 2004/18/ES, Preambule - 2.bod).

3.1.1 Kritéria pro kvalitativní výběr

Osobní situace zájemce nebo uchazeče - Z účasti na veřejné zakázce je vyloučen každý zájemce nebo uchazeč, který byl odsouzen pravomocným rozsudkem známým veřejnému zadavateli, pro jeden nebo více následujících činů: účast na zločinném spolčení, korupce, podvod a praní peněz.

Vhodnost pro výkon odborné činnosti - Každý hospodářský subjekt, který se hodlá podílet na veřejné zakázce, může být požádán, aby prokázal, jak je předepsáno v členském státě, kde je usazen, že je zapsán v jednom z profesních nebo obchodních rejstříků, nebo aby poskytl místopřísežné prohlášení nebo osvědčení.

Hospodářské a finanční předpoklady - Důkaz o hospodářských a finančních předpokladech hospodářského subjektu může být poskytnut zpravidla jedním nebo více z těchto dokladů: vhodnými výpisy z bank, předložením rozvah nebo výpisů z rozvah, výkazem celkového obrátu podniku a případně obrátu v oblasti, která se zakázka týká, za nejvýše tři poslední účetní období.

Technická nebo odborná způsobilost – Doklady o technické způsobilosti hospodářského subjektu mohou být poskytnuty jedním nebo několika prostředky podle povahy, množství nebo důležitosti a použití stavebních prací, dodávek či služeb. Například to je seznam stavebních prací provedených za posledních pět let společně s osvědčeními o uspokojivém provedení nejvýznamnějších prací. Tato osvědčení uvedou hodnotu, datum a místo stavebních prací a upřesní, zda práce byly provedeny podle obchodních pravidel a řádně dokončeny. Je-li to vhodné, předloží příslušný orgán tato osvědčení veřejnému zadavateli přímo.

Normy pro zajišťování jakosti – V případě, že veřejní zadavatelé vyžadují předložení osvědčení vydaných nezávislými subjekty, která dokládají, že hospodářský subjekt splňuje určité normy pro zajišťování jakosti.

Normy řízení z hlediska ochrany životního prostředí – Vyžaduje se předložení osvědčení vydaných nezávislými subjekty, která dokládají, že hospodářský subjekt splňuje určité normy řízení z hlediska ochrany životního prostředí.

Dodatečná dokumentace a informace – Veřejní zadavatelé mohou vyzvat hospodářské subjekty, aby doplnily nebo objasnily osvědčení a předložené doklady.

3.1.2 Kritéria pro zadání zakázky

Aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní a správní předpisy o odměňování určitých služeb, vycházejí veřejní zadavatelé při zadávání zakázek z těchto kritérií:

- a) pokud se zakázka zadává na základě hospodářsky nejvýhodnější nabídky z hlediska veřejného zadavatele, která zahrnuje různá kritéria spojená s předmětem dané veřejné zakázky, jako jsou kvalita, cena, technická úroveň, estetické a funkční vlastnosti, vlastnosti z hlediska vlivu na životní prostředí, provozní náklady, návratnost nákladů, záruční servis a technická pomoc, datum dodání, dodací lhůta a lhůta pro dokončení; nebo
- b) pouze nejnižší cena.

V případě uvedeném pod písmenem a) veřejný zadavatel uvede v oznámení o zakázce nebo v zadávací dokumentaci, nebo v případě soutěžního dialogu, v popisném dokumentu poměrnou váhu, kterou přiřkládá každému z kritérií vybraných k určení hospodářsky nejvýhodnější nabídky.

Tato váha může být vyjádřena stanovením rozmezí s přiměřeným maximálním rozpětím. Pokud není podle názoru veřejného zadavatele stanovení poměrné váhy z prokazatelných důvodů možné, uvede veřejný zadavatel v oznámení o zakázce nebo v zadávací dokumentaci nebo, v případě soutěžního dialogu, v popisném dokumentu kritéria v sestupném pořadí podle důležitosti (Směrnice č. 2004/18/ES).

3.2 Směrnice č. 2004/17/ES

Jedná se o směrnici Evropského parlamentu a Rady č. 2004/17/ES ze dne 31. března 2004, o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb, ve znění pozdějších předpisů.

3.2.1 *Kritéria pro kvalitativní výběr*

Zadavatelé, kteří v otevřeném řízení stanoví kritéria pro výběr, tak učiní v souladu s objektivními pravidly a kritérii, která jsou k dispozici hospodářským subjektům, kteří mají zájem.

Zadavatelé, kteří vybírají zájemce pro omezené nebo vyjednávací řízení, tak učiní v souladu s objektivními kritérii a pravidly, která stanovili a která jsou k dispozici hospodářským subjektům, kteří mají zájem.

V tomto případě kritéria stanovená zadavatelem mohou rovněž zahrnovat kritérium vztahující se k osobní situaci zájemce nebo uchazeče (toto kritérium bylo popsáno již výše v předcházející směrnici). Dále pokud by kritéria obsahovala požadavky týkající se hospodářské a finanční schopnosti hospodářského subjektu, mohl by tento subjekt, bylo by to nezbytné pro určitou zakázku, využít schopnosti jiných subjektů, bez ohledu na právní povahu vztahů mezi ním a těmito subjekty. V tom případě by měl zadavatel prokázat, že bude disponovat nezbytnými prostředky, například tím, že předloží závazek těchto subjektů v tomto směru. To samé by platilo v případě, když by kritéria a pravidla pro klasifikaci obsahovala požadavky týkající se technických nebo odborných schopností hospodářského subjektu (Směrnice č. 2004/17/ES).

Co se týče kritérií pro zadání zakázky, tak ty jsou obdobná jako u směrnice č. 2004/18/ES.

4 TRANSPARENTNOST VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK – STAV V ČESKÉ REPUBLICCE

Česká legislativa v ZVZ říká, že zadavatel je povinen při postupu podle tohoto zákona dodržovat zásady transparentnosti (viz § 6 ZVZ), avšak již přesně nevymezuje jaké tyto zásady jsou.

Účelem této zásady by mělo být to, aby na příslušnou veřejnou zakázku bylo nazíráno jako na čitelnou a v jistém slova smyslu i předvídatelnou a aby tato podléhala efektivní veřejné kontrole. Smyslem této zásady má být to, aby bylo možné bez dalšího odhalit a sankcionovat jakékoliv formy korupčního jednání, popř. dohody mezi určitými skupinami dodavatelů ucházejících se o veřejnou zakázku (PODEŠVA, 2011, s. 30).

V úvahách o problematice korupce je transparentnost považována za klíčový nástroj účinné prevence korupčního jednání. Pro pochopení role transparentnosti v prevenci korupce při zadávání veřejných zakázek je důležité zmínit ekonomickou a sociální podstatu významu transparentnosti pro míru korupce (KAMENÍK, 2011, s. 5).

Z ekonomického pohledu se aktéři chovají racionálně a rovněž zvažují rizika a náklady na korupční transakce. Korupce je nelegálním aktem a bezproblémové plnění korupční dohody musí probíhat v tajnosti. Vyšší nároky na transparentnost rozhodování nutí korupční aktéry k vynakládání vyšších nákladů na utajení korupce (LAMBSDORF, 2005, s. 258).

Míra transparentnosti ovlivňuje chování korupčních aktérů, při vysoké transparentnosti se již nemusí korupce ekonomicky vyplácet. Nízká transparentnost naopak otevírá větší pole působnosti pro nelegální aktivity a motivuje veřejné funkcionáře k realizaci korupčních transakcí, veřejné zakázky nevyjímaje.

Z hlediska sociálního se vyšší transparentnost projevuje ve větší míře a intenzitě veřejné kontroly. Vyšší přístupnost k informacím dovoluje aktérům veřejné kontroly (např. média, organizace občanské společnosti, podnikatelé na trhu s veřejnými zakázkami, experti), jež stojí vně organizace zadavatele a nemají exkluzivní přístup k informacím, aby efektivněji dohlíželi na regulérnost, hospodárnost a dodržování veřejných zájmů při zadávání zakázek. Z tohoto hlediska vyšší transparentnost umožňuje rovněž širší politické reprezentaci kontrolovat práci úředníků pověřených zadáním a realizací veřejných zakázek. Mohou tak dohlížet, zda zakázky splňují stanovené cíle, zda vynaložené náklady odpovídají veřejným potřebám (KAMENÍK, 2011, s. 5).

Výhody plynoucí z transparentních podmínek a jasně definovaného zadání ve veřejných zakázkách:

1. vypracování kvalitnějších nabídek, které tak budou více odpovídat stanoveným potřebám;
2. zvýšení efektivnosti vynakládání veřejných prostředků prostřednictvím zvyšování konkurence (růst počtu nabízejících), úsporami veřejných prostředků a zvýšením kvality plnění;
3. zvýšení důvěryhodnosti pro investory a posílení předpokladů pro dlouhodobě udržitelný rozvoj;
4. snižování transakčních nákladů nabízejících soukromých subjektů, které jim vznikají v souvislosti s účastí na vyhlášených soutěžích;
5. pokles sporných rozhodnutí, ať již založených na nedbalosti, nedostatečné odbornosti nebo podjatosti;
6. zvýšení důvěryhodnosti a legitimacy veřejných představitelů (JURČÍK a spol., 2009, s. 32).

4.1 Základní problémy transparentnosti veřejných zakázek v České republice

Transparentní mechanismy při zadávání veřejných zakázek jsou definovány souborem norem určujících, které informace a jakými způsoby budou zveřejňovány. V České republice transparentnost veřejných zakázek určuje primárně zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, jenž definuje rozsah informačních povinností pro zadavatele (jaké informace, kdy, jak a u jakých zakázek budou publikovány). Sekundárně se jedná o zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, který dává právo komukoli získat další informace, jež není povinen zadavatel zveřejňovat. Ten však ex-ante neurčuje rozsah disponibilních informací v okamžiku zahájení zadávacího procesu nutných pro uchazeče o zakázku a aktéry veřejné kontroly, ale opravňuje žádat o informace veřejného charakteru. Základním obligatorním mechanismem pro zveřejňování informací v České republice je Informační systém veřejných zakázek – uveřejňovací subsystém (dále jen ISVZUS), umožňující systematické a centrální zveřejňování informací a zároveň neomezený přístup po internetu. Při zadávání a realizaci veřejných zakázek je v podmínkách České republiky možno identifikovat následující oblasti nízké či nulové transparentnosti:

- Na trhu s veřejnými zakázkami tvoří významný podíl zakázky, u nichž nejsou ze zákona povinně zveřejňovány jakékoli informace. Podíl těchto zakázek v roce 2010 činil 44 % z celkových finančních prostředků vynaložených na veřejné zakázky. Většinu z tohoto objemu tvořily tzv. veřejné zakázky malého rozsahu, na které se nevztahují ustanovení ZVZ ani žádné další informační povinnosti (Důvodová zpráva k novele vládního návrhu zákona č. 137/2006 Sb., s. 32, dostupné online na: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=71342>).
- Zadavatelé většinou veřejnost neinformují, potažmo i trh, o plánovaných veřejných kontraktech. Vznik veřejných projektů tak často probíhá izolovaně, bez žádoucího dohledu odborné i široké veřejnosti na stanovení veřejných potřeb, předmětu a podmínek tendru. Absence rovného přístupu k základním informacím o budoucích zakázkách snižuje akceschopnost dodavatelů dobře se připravit na veřejnou zakázku a zvyšuje zároveň riziko manipulace se zakázkami ve formě přednostního poskytování klíčových informací preferovaným dodavatelům. Velmi nízký je stav oficiálního předběžného informování o plánovaných zakázkách, např. z celkových 2 918 nadlimitních zakázek v roce 2009 bylo předběžné oznámení uvedeno pouze u 160 zakázek (tj. 5,5 %) (Statistiky veřejných zakázek za rok 2009 MMR ČR, online na <http://www.portal-vz.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=baa50348-dc5f-4722-9323-5a39adfc29c6>).
- Veřejně nejsou obvykle dostupné informace o průběhu zadávacího řízení. Nelze tak efektivně dohlížet zvnějšku na postup zadavatele, zejména zda vybral skutečně ekonomicky nejvýhodnější nabídku. Běžně dostupné nejsou ani základní informace o výsledku veřejné zakázky. V informačním systému jsou povinně zveřejňovány informace o vybraném dodavateli a ceně jeho nabídky. V praxi je však často běžné, že při realizaci zakázek dochází ke změnám jejich parametrů a cen. Dokončené zakázky proto nepodléhají širší veřejné kontrole, konkrétně tomu zda odpovídají původnímu záměru a plní slíbené funkce (KAMENÍK, 2011, s. 9).
- Například u zjednodušených podlimitních řízení zákon veřejnému zadavateli ukládá povinnost, aby výzvu k podání nabídky a prokázání splnění kvalifikace uveřejnil vhodným způsobem. Pojem „vhodný způsob“ si lze ale samozřejmě vyložit různě. Snahou veřejného zadavatele by mělo být informovat co největší skupinu možných uchazečů. Jeho zájmem by mělo být rovněž vytvoření potřebného konkurenčního prostředí. Zveřejnění podstatných informací na internetu nebo jiným způsobem umožňujícím vzdálený přístup se zdá jednodušší než tisknout stohy papíru a oblepovat jimi vývěsky (PERGL, Lidové noviny 30/9/2010).

4.2 Transparentnost jednotlivých fází veřejných zakázek

Pro identifikaci žádoucí transparentnosti ve veřejných zakázkách je vhodné si nejdříve určit korupční rizika z hlediska jednotlivých fází celého procesu zadání a realizace veřejné zakázky (obr. 1). V jednotlivých fázích procesu mohou nastat níže uvedená korupční rizika, jež jsou určující také pro důvody nastavení žádoucí transparentnosti. Transparentnost nemůže být jediným a všeobjímajícím nástrojem ke snížení korupčních rizik. Stejně důležité je nastavení systému osobní odpovědnosti, pravidel pro rozhodování, rozdělení rozhodovací pravomoci mezi více subjektů, vnější a vnitřní kontroly atd. (KAMENÍK, 2011, s. 10).

Obrázek č. 1: Fáze procesu veřejné zakázky

Zdroj: Kameník, 2011, s. 10

4.2.1 Obecná korupční rizika a potřebné informace v procesu veřejné zakázky

1. fáze – *Definování potřeb budoucí zakázky*: plánované investice nemusí být dobře posouzeny z ekonomického hlediska. Cena prací, služeb nebo dodávek může být neúměrně přeceněna ve prospěch daného dodavatele. Taktéž mohou být záměrně neúčelně definovány samotné potřeby a poptáván zcela nesmyslný a neúčelný předmět veřejné zakázky jen pro zajištění zisku vybranému dodavateli.

Relevantní informace ke zveřejnění:

- specifikace veřejné zakázky (stručná specifikace předmětu a rozsahu VZ)
- předpokládaný termín vyhlášení a realizace VZ

Tyto informace by měly být zveřejněny bezodkladně po schválení rozpočtových prostředků na realizaci zakázky (KAMENÍK, 2011, s. 11 a 13).

2. fáze – *Příprava výběrového řízení*: soutěžní podmínky jsou úmyslně předem nastaveny pro preferovaného dodavatele, konkurence je tak prakticky nemožná nebo je silně

omezená. Samozřejmě taková manipulace může být prováděna rovněž prostřednictvím přizvaných poradců nebo mandatarů, kteří zastupují zadavatele v řízení. Především u rozsáhlejších a technicky náročnějších zakázek je obtížnější monitorovat a posoudit, nakolik soutěžní podmínky mohou být diskriminační.

Relevantní informace ke zveřejnění:

- evidenční číslo VZ, název VZ, datum vyhlášení VZ
- druh zadávacího řízení dle ZVZ
- předpokládaná hodnota VZ
- druh VZ dle předpokládané hodnoty: nadlimitní/podlimitní/malý rozsah
- druh VZ dle předmětu: dodávky/služby/stavební práce
- zastoupení zadavatele v řízení: pokud ano – název zástupce
- základní hodnotící kritérium: nejnižší nabídková cena/ekonomická výhodnost nabídky
- lhůty pro účast v řízení (podání nabídky nebo žádosti o účast)
- zadávací dokumentace (pokud ji nelze technickými prostředky celou zveřejnit, tak alespoň celou textovou část zadávací dokumentace)
- kvalifikační předpoklady pro účast v soutěži, pokud nejsou obsaženy v zadávací dokumentaci

Tyto informace by měly být zveřejněny v okamžiku vyhlášení veřejné zakázky, aby všichni potenciální uchazeči měli rovný přístup k maximu informací o VZ (KAMENÍK, 2011, s.11 a 15).

3. fáze – Výběr dodavatele: riziko, že zadavatel bude ovlivněn různými provizemi, úplatky nebo střety zájmů. Rizika rostou v případě, že hodnotící kritéria umožňují subjektivní až „svévolný“ výklad a celé pozadí výběru dodavatele není zveřejněno.

Relevantní informace ke zveřejnění:

- identifikace vyzvaných zájemců (počet, název, IČO)
- počet obdržených nabídek (žádostí o účast)
- zpráva o posouzení a hodnocení nabídek (seznam posouzených nabídek, seznam nabídek, které byly vyřazeny spolu s uvedením důvodu, popis způsobu hodnocení zbývajících nabídek s odůvodněním, výsledek hodnocení nabídek, popis hodnocení jednotlivých nabídek v rámci všech hodnotících kritérií a údaj o složení hodnotící komise - § 80 ZVZ)
- nejlépe hodnocená nabídka (název firmy, IČO, cena)

Tyto informace by měly být zveřejněny bezodkladně po uzavření hodnocení nabídek, resp. v okamžiku, kdy zadavatel oznamuje výběr nejvýhodnější nabídky dotčeným uchazečům a ponechává jim 15-ti denní lhůtu na podání námitek proti jeho rozhodnutí (KAMENÍK, 2011, s. 11 a 17).

4. fáze – *Realizace předmětu zakázky*: vybraný dodavatel může kompenzovat náklady na úplatky dvěma způsoby: (I) nízkou kvalitou dodání, chybnými nebo odlišnými parametry předmětu zakázky, (II) neoprávněně navýšenou cenou dodání nebo změnou dodacích podmínek. Většinou formou tajné dohody mezi dodavatelem a kontrolorem plnění zakázky.

Relevantní informace ke zveřejnění:

- vybraný dodavatel (název firmy, IČO, cena ve smlouvě)
- smlouva s dodavatelem
- existence smluvních dodatků (ano/ne)
- smluvní dodatky uzavřené v souvislosti s realizací VZ
- aktuální cena zakázky (v závislosti na dodatcích o ceně zakázky)
- údaj o rozsahu prací prováděných subdodavatelem

Tyto informace by měly být zveřejněny bezodkladně po uzavření smlouvy s dodavatelem nebo uzavření smluvního dodatku; na základě smluvních dodatků bezodkladně aktualizovat také současnou cenu zakázky (KAMENÍK, 2011, s. 11 a 19).

5. fáze – *Ukončení realizace a předání předmětu zakázky*: účetní či kontrolor mohou být ovlivněni k tomu, aby chybně referovali o vypořádání pohledávek a závazků v zájmu dodavatele, např. nejsou uplatněny smluvní pokuty za špatné nebo pozdní dodání atp.

Relevantní informace ke zveřejnění:

- konečná cena VZ
- dokument hodnotící práci dodavatele: kvantitativní vyjádření odklonu (+/-/0) konečných hodnot soutěžních kritérií od hodnot v původní nabídce dodavatele.

U kvalitativních kritérií bude provedeno slovní hodnocení.

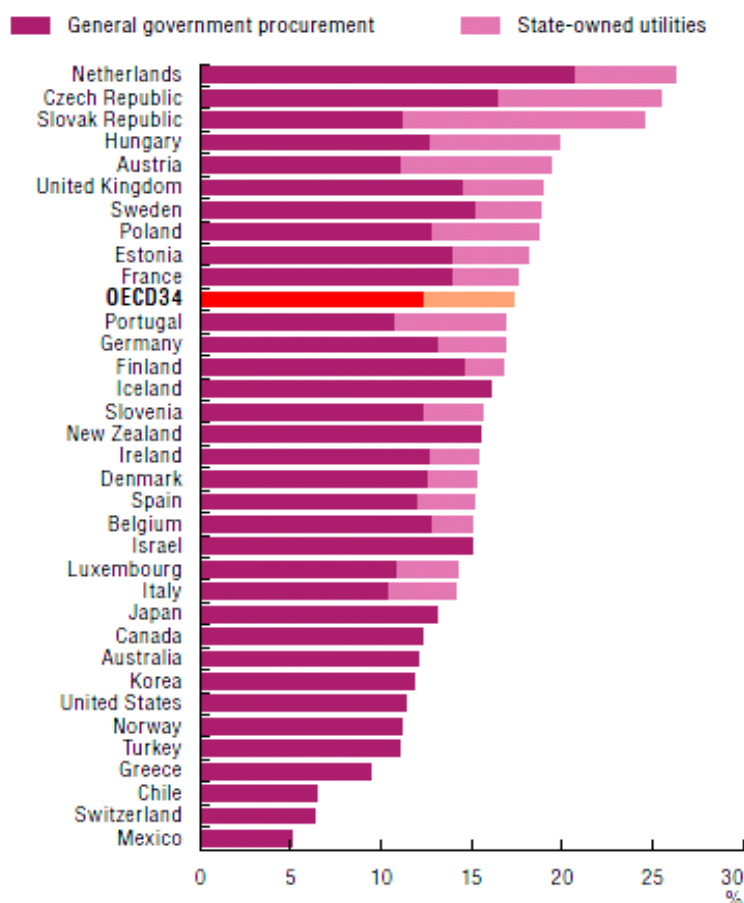
Tyto informace by měly být zveřejněny bezodkladně po dokončení dodávek a služeb nebo předání díla do užívání.

Korupční rizika tedy budou běžně narůstat v případech, kdy je přístup k informacím omezen; není naplněno očekávání zájemců, že soutěž bude otevřená; kontrola a monitoring během zadávání a realizace zakázky jsou neefektivní, omezeny nebo zcela chybí; závěrečné vyúčtování celého projektu je neprůhledné (KAMENÍK, 2011, s. 11 a 20).

4.3 Postavení České republiky v rámci zemí OECD z hlediska veřejných zakázek

Podle odhadů čerpaných z dat národních účtů, vlády členských zemí OECD utratí v průměru 12% svého HDP na veřejných zakázkách (nepočítaje veřejné zakázky na státní služby). Jednotlivé rozdíly mezi členskými zeměmi u této problematiky jsou dány různou velikostí daného státu, jeho rolí v ekonomice a existencí velkých výdajových projektů (např. investice do infrastruktury). V roce 2008, Nizozemí, Česká republika a Island utratily více než 15% HDP na veřejných zakázkách, což je řadí mezi země OECD s největším podílem výdajů na veřejné zakázky. Ve srovnání, výdaje na veřejné zakázky v Mexiku, Chile a Švýcarsku představovaly méně než 7% HDP (OECD, Government at a Glance 2011, s. 148).

Graf č. 1: Obecné veřejné zakázky a veřejné zakázky na státní služby v procentech HDP (2008)

Zdroj: Eurostat a národní účty zemí OECD

Členské země OECD stále častěji zpřístupňují informace o jednotlivých etapách cyklu

veřejných zakázek, včetně právních předpisů a zákonů (ty jsou vždy veřejně dostupné ve 34 zemích OECD), výběru a kritériích hodnocení (u 21 zemí). Zato méně zemí zveřejňuje informace o událostech, které se vyskytují po rozhodnutí, jako jsou například odůvodnění při udělení zakázky (k dispozici ve 13 zemích), smluvní úpravy (11 zemí), nebo informace, které umožňují zjistit výdaje vynaložené na veřejnou zakázku (6 zemí). Estonsko, Island, Itálie, Japonsko a Korea usilují o to, aby co nejvíce informací o veřejných zakázkách bylo přístupné veřejnosti. Účast občanů v klíčových fázích cyklu veřejných zakázek podporuje přímou veřejnou kontrolu a transparentnost.

Zejména, Japonsko a Korea zapojuje občany do jedné nebo více fází cyklu veřejných zakázek. Česká republika, Polsko a Spojené státy mají relativně více dobrovolných poradních mechanismů. Ve sporných případech, všechny členské země (s výjimkou Slovinska) dovolí aby rozhodnutí o udělení zakázky bylo přezkoumáno soudy (OECD, Government at a Glance 2011, s. 150).

Vzhledem k tomu, že využívání elektronického zadávání veřejných zakázek roste, stále více a více informací je k dispozici on-line. V sedmi zemích OECD (např. Korea, Mexiko, Chile, Irsko, Španělsko, Itálie a Turecko) 80%, ale i více klíčových informací o zakázkách může být nalezeno na internetových stránkách. Další členské země OECD poskytují většinu informací na webových stránkách zadavatele (např. Česká republika a Japonsko).

Většina zemí nabízí prostřednictvím svých webových stránek možnost k vyhledání oznámení o nabídkách (90%) a ke stažení všech souvisejících dokumentů (90%). Některé země nabízejí více pokročilé funkce na svých webových stránkách týkajících se veřejných zakázek, jako je například elektronické podávání nabídek (52%) nebo reverzní (zpětná) aukce (33%). Více než polovina zemí poskytuje nástroje pro správu zakázek, jako jsou údaje o minulých veřejných zakázkách (62%) a sledování výsledků zakázek (48%). Pouze menší část zemí má elektronické platební systémy, a to včetně Chile, Francie, Izraele a Koreje (OECD, Government at a Glance 2011, s. 152).

Znázornění veřejně dostupných informací o veřejných zakázkách na úrovni státní správy ve vybraných zemích OECD včetně ČR bude možné vidět v tabulce v následující části práce (viz podkapitola 5.3).

5 PRAKTICKÁ ČÁST

5.1 Prolog

Praktická část diplomové práce se skládá z několika dílů, kde je hlavní pozornost věnována především analýze případových studií vybraných netransparentních veřejných zakázek². V rámci tohoto jsem sestavil takzvaný checklist, nebo-li kontrolní list, který pomáhá určit a usnadňuje orientaci v tom, jaké jednotlivé body transparentnosti byly splněny, a to u každé veřejné zakázky. Checklist byl sestaven tak, aby odrážel základní principy transparentnosti VZ, a to nejen dle doporučení OECD (viz předchozí kapitola), ale i dle všeobecných definic transparentnosti.

Otázky u checklistu vycházejí z převážné části ze dvou hlavních principů, které se týkají samotné transparentnosti veřejných zakázek. Jedná se tak o tyto principy:

- Zajištění adekvátní míry transparentnosti v celém cyklu veřejných zakázek s cílem podpořit spravedlivé a nestranné zacházení vůči potenciálním dodavatelům.
- Maximalizace transparentnosti ve výběrových řízeních a přijímání preventivních opatření k posílení integrity.

Co se týče řešených otázek, které jsou v checklistu obsaženy, tak jsem se rozhodl pro osm pro mne základních bodů, které by měla každá transparentní veřejná zakázka splňovat. Objasnění jednotlivých otázek u zpracovávaného checklistu:

Otázka č. 1: *Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?* –

Tato otázka zjišťuje zda v určitém procesu veřejné zakázky nedošlo ke zvýhodnění některého z uchazečů.

Otázka č. 2: *Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?* – Pomocí této otázky

se zjišťuje zda se v rámci konkrétního procesu nevyskytla jistá nesrovnalost, jež by vzbuzovala pochybnosti o celém procesu.

Otázka č. 3: *Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?* – Zjišťuje se, zda

byly zavedeny některé mechanismy k zabránění netransparentního postupu.

---

² Příklady netransparentních VZ byly použity zejména z knihy Zadávání veřejných zakázek od Davida Rause – rok vydání 2011.

Otázka č. 4: *Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?* – Zkoumá se zda jednotlivé postupy a procesy o veřejné zakázce byly zaznamenány.

Otázka č. 5: *Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?* – Dává odpověď na to, zda jednotliví účastníci byly informováni zadavatelem o veřejné zakázce v souladu se zákonem.

Otázka č. 6: *Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?* – Posuzuje se zda poskytnuté informace o veřejné zakázce byly s ohledem na daný proces předány správně a takovým způsobem, který by nevyvolával žádné pochybnosti o správnosti daného procesu.

Otázka č. 7: *Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?* – Zjišťuje se, zda informace o konkrétní veřejné zakázce jsou k dispozici široké veřejnosti, a to především z důvodu posílení veřejné kontroly.

Otázka č. 8: *Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?* – Dává odpověď na to, zda lze zkoumaný proces považovat za transparentní. Jedná se spíše o shrnující otázku zařazenou na závěr checklistu.

Tento checklist jsem následně vyplnil, a to pro každou vybranou netransparentní veřejnou zakázku. Je zde možné najít rovněž stručný komentář ke každé řešené otázce, a to z důvodu lepší orientace a pochopení řešeného případu. Každý příklad je pak doplněn o mé názory a pohledy na danou případovou studii.

- Následný díl praktické části obsahuje statistický přehled o veřejných zakázkách v České republice a přehled o veřejné dostupnosti informací o veřejných zakázkách v mnou vybraných zemí OECD. Údaje v rámci tohoto dílu byly získány a zpracovány z Informačního systému o veřejných zakázkách a z průzkumu OECD.
- V další části jsem se zaměřil na porovnání zákonných opatření v České republice s principy OECD týkající se standardů transparentnosti veřejných zakázek.
- V posledním dílu praktické části jsem se zabýval vlastními návrhy jednotlivých změn, které by měly alespoň podle mého názoru přispět k vyšší transparentnosti veřejných zakázek v České republice. Zde jsem v první řadě popsal to, v čem vidím hlavní nedostatky, ale také i co bych konkrétně změnil a z jakého důvodu bych tak učinil.

5.2 Případové studie netransparentních veřejných zakázek

Popis případu č. 1:

Žalobou zadavatele bylo napadeno rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „Úřad“) ze dne 26.2.2008. Krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 19.1.2010 tak, že žalobu zamítl.

Krajský soud se v tomto případě vyslovil k možnosti omezit účast v užším řízení losováním³. Možnost losování obecně připustil. Za účinnosti (současného) ZVZ je tato možnost výslovně presumována. Losování tu probíhalo za účasti notáře a z losování byl pořízen videozáznam. Z průběhu losování bylo dovozeno porušení zásady transparentnosti, neboť podle Krajského soudu při losování zájemců za účelem omezení jejich počtu byly vytahovány jednotlivé lístky z osudí neúměrně dlouhou dobu (v daném případě více než 30 vteřin jeden lístek); takový postup podle Krajského soudu oprávněně navodil dojem, že losující nelosoval, nýbrž vyhledával konkrétní lístek. Vybráno bylo celkem 5 zájemců z 16-ti losovaných. Doba od vnoření ruky losujícího do nádoby do vytažení lístku tak trvala 6, 8, 11, 33 a 33 vteřin.

Judikovaný závěr se snažil nastavit důkazní standard z pohledu prokázání zásady transparentnosti podle § 6 ZVZ. K závěru o netransparentnosti losování byla v posuzovaném případě podle Krajského soudu se zohledněním „celkového dojmu“ z losování postačující samotná délka losování, a to bez ohledu na to, zda losující s losovacími lístky manipuloval či nikoli.

Dle mého názoru z uvedeného jasně vyplývá, že losování jednotlivých zájemců proběhlo zcela netransparentním postupem. Transparentní postup by jistě neměl vzbuzovat dojem toho, že daný proces či jednání ze strany zadavatele probíhá nesprávným způsobem, což se právě v tomto případě stalo. Vzhledem k uvedeným dobám losování jednotlivých lístků lze průběh zadávacího řízení považovat za podivný.

---

³ V souladu s doporučením Ministerstva financí k problematice losování u veřejných zakázek podle ZVZ je losování za účelem omezení počtu uchazečů ve výběrovém řízení zakázáno, stejně tak u losování jako nástroje pro výběr vítězného dodavatele v případě bodové rovnosti hodnocení. Transparentností při losování se rovněž zaobírám v případě č. 5.

Tabulka č. 1: Checklist k 1. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ne	Existence možnosti manipulace.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Neúměrná doba při losování lístků.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ano	Pořízený videozáznam z průběhu losování.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ano	Pořízený videozáznam z průběhu losování.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Porušení zásady transparentnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

Popis případu č. 2:

Žalobou jednoho ze zájemců bylo napadeno rozhodnutí Úřadu ze dne 12.5.2008. Krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 15.2.2010 tak, že zrušil rozhodnutí Úřadu.

Krajský soud se vyslovil k otázce jasnosti, určitosti a transparentnosti zadávacích podmínek ve vztahu k požadavkům zadavatele na prokazování kvalifikace. Rozsudek se především zabývá otázkou přepočítávání údajů uváděných v různých jednotkách.

Úřad rozhodl, že zadavatel při zadávání veřejné zakázky porušil § 39 odst. 2 předchozího ZVZ, neboť neodmítl žalobce a další dva zájemce, kteří poslali žádost o účast předemtném užším řízení a přitom nesplnili kvalifikaci. Toto zadavatelovo pochybení podstatně ovlivnilo stanovení pořadí úspěšnosti nabídek, neboť žalobcova nabídka byla vybrána jako nabídka s nejnižší nabídkovou cenou. Vzhledem k tomu, že dosud nedošlo k uzavření smlouvy, Úřad jako opatření k nápravě zrušil rozhodnutí zadavatele ze dne

16.8.2009 o odmítnutí zájemců vzhledem k omezení počtu v užším řízení, jakož i rozhodnutí ze dne 14.9.2006, kterým zadavatel žalobci předmětnou zakázku přidělil.

Nesplnění kvalifikace na straně žalobce Úřad shledal v tom, že žalobce neprováděl zimní údržbu v rozsahu požadovaném v zadávacích podmínkách. V žádosti o této skutečnosti navíc uvedl nepravdivé údaje.

Z obsahu správního spisu vyplynulo, že zadavatel uveřejnil na centrální adrese oznámení o zahájení užšího zadávacího řízení nadlimitní veřejné zakázky. Pod bodem 5.5 oznámení uvedl, že předmětem zakázky je „údržba čistoty a zimní údržba místních komunikačních ploch, tj. vozovek, chodníků, parkovišť a ploch silniční vegetace (...)“. V bodě 9.3 (Kritéria a doklady pro posuzování technické způsobilosti) bylo uvedeno: § 33 odst. 1 písm. c) bod 2. seznam obdobných služeb v posledních 3 letech s limitem pro splnění kvalifikace nejméně 1 zakázka na zimní údržbě komunikací v rozsahu minimálně 48 km“.

Na základě návrhu neúspěšného zájemce zahájil Úřad správní řízení. Úřad proto následně oslovil nejmenovanou instituci, která mu přípisem ze dne 3.7.2007 sdělila, že zimní údržbu komunikací žalobce prováděl v celkovém rozsahu 13,56 km. Mimo tyto komunikace prováděl též údržbu nástupiště o celkové výměře 12 604 m².

Stěžejní a v podstatě i jedinou otázkou v daném případě je, zda žalobce splnil kvalifikaci či nikoli.

K určitosti a jednoznačnosti požadavků zadavatele obsažených v zadávací dokumentaci se Krajský soud vyslovil například ve svém rozsudku ze dne 20.3.2008, kde uvedl, že „základem zadávací dokumentace je co nejpřesnější vymezení předmětu veřejné zakázky, provedené natolik podrobným, srozumitelným a co do významu jednotlivých údajů jednoznačným způsobem, který umožní samotné sestavení nabídky, její následné transparentní hodnocení zadavatelem a poté i následné objektivní přezkoumání toho, zda zadavatel hodnotil nabídky takovým způsobem, jakým měl“. Soud zde zdůraznil, že na přesnost, srozumitelnost a jednoznačnost údajů obsažených v zadávací dokumentaci je třeba klást klíčový důraz. V citovaném rozsudku dospěl Krajský soud též k závěru, že pokud zadávací dokumentace, respektive v ní obsažené zadavatelovy požadavky na zpracování nabídky objektivně připouští rozdílný výklad, nemůže taková interpretační nejistota stíhat žádného z uchazečů, ale zadavatele samotného. Soud tak zrušil rozhodnutí Úřadu, protože zadavatel nedefinoval přesně kvalifikační předpoklady.

Tabulka č. 2: Checklist k 2. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ano	Vzhledem k neúplnosti zadaných informací, jež byly pro všechny stejné.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Nejednoznačnost kvalifikačního kritéria.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ne	Nedostatečná zadávací dokumentace.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ano	Informace byly zaznamenány.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	Ne	Chybí informace o přepočtu jednotek.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	Ne	Není uveden přepočet mezi jednotkami.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	Ano	Například na webových stránkách NSS.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Netransparentnost kvalifikačního kritéria.

Zdroj: Vlastní zpracování

Je třeba říci, že je to právě zadavatel, jenž zadávací dokumentaci vyhotovuje, případně nechává vyhotovovat, a který také za správnost a úplnost zadávací dokumentace odpovídá. V tomto případě si myslím, že měl zadavatel jednoznačně stanovit způsob, jakým se má provést přepočet mezi jednotkou plošnou tj. m² a jednotkou délkovou tj. km. Vzhledem k tomu, že zadavatel nijak neurčil požadovaný přepočet mezi těmito jednotkami, může být takovéto kvalifikační kritérium považováno v celkovém výsledku za nejednoznačné, nepřiliš srozumitelné a tedy netransparentní.

Popis případu č. 3:

Žalobou zadavatele bylo napadeno rozhodnutí Úřadu ze dne 26.6.2008. Krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 30.3.2010 tak, že zrušil rozhodnutí Úřadu.

Předseda Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže svým rozhodnutím nevyhověl žalobcovu rozkladu proti rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto, že se žalobce jako zadavatel při zadávání veřejné zakázky dopustil správního deliktu, neboť jako dílčí kritérium ekonomické výhodnosti nabídek stanovil neurčité a nejednoznačné kritérium „záruční podmínky“, aniž by v zadávací dokumentaci vymezil obsah tohoto kritéria. Dále žalobce neodůvodnil přiřazení konkrétních hodnot u dílčího hodnotícího kritéria „záruční podmínky“ a do zprávy o posouzení a hodnocení nabídek neuvedl popis způsobu hodnocení nabídek s odůvodněním.

Ze správního spisu vyplynulo, že žalobce jako zadavatel zvolil jako základní hodnotící kritérium pro zadání veřejné zakázky ekonomickou výhodnost nabídky a jako dílčí kritéria stanovil výši nabídkové ceny (váha 60 %), záruční podmínky (váha 20 %) a termín realizace díla (váha 20 %). V zadávací dokumentaci pak žalobce ke kritériu záruční podmínky uvedl dovětek: spočítat v měsících.

Nabídku podali celkem tři uchazeči. Vítězný uchazeč uvedl různé délky záruční doby pro různá plnění předmětu veřejné zakázky (120, 24, 36 a 60 měsíců), zatímco zbývající uchazeči uvedli délku záruční doby jednotnou pro všechna plnění (60 měsíců).

Žalobce předně nesouhlasil s tím, že by stanovil dílčí kritérium „záruční podmínky (spočítat v měsících)“ neurčitě a netransparentně.

Krajský soud se tedy při přezkumu napadeného rozhodnutí v rámci žalobních bodů zabýval nejprve tím, jestli dílčí kritérium „záruční podmínky“ bylo stanoveno dostatečně určitě a srozumitelně. Dospěl přitom k závěru, že tomu tak opravdu bylo. Pokud totiž žalobce stanovil, že dílčím kritériem pro posuzování nabídky jsou záruční podmínky, které je třeba spočítat v měsících, jedná se podle názoru soudu o jednoznačně stanovené kritérium. Jestliže by ke kritériu „záruční podmínky“ neuvedl zadavatel nic bližšího, jistě by se dalo polemizovat o tom, co konkrétně měl na mysli (tj. zda je podstatná délka záruční doby nebo její obsah, případně způsob poskytování záručního servisu apod.). Uvedl-li však zadavatel do tohoto kritéria dovětek „spočítat v měsících“, je zcela nepochybné, že právě délka poskytnuté záruky je v tomto případě rozhodná. Jako nejvýhodnější nabídka v případě tohoto kritéria tak musí být posouzena ta, která bude obsahovat ve vztahu k předmětu veřejné zakázky nejdelší záruční dobu. Pokud je pak dále uvedeno, že tomuto dílčímu kritériu je přiřazena hodnota 20 % nemohou být pochyby ani o váze, která bude tomuto kritériu při hodnocení nabídek přisuzována.

Na druhé straně Krajský soud souhlasil s Úřadem jako se žalovaným, že zpráva o posouzení a hodnocení nabídek je jedním z klíčových dokumentů, z nichž může Úřad

při přezkumu zákonnosti postupu zadavatele vycházet. Je tedy potřeba, aby postup hodnotící komise, jakož i důvody, které ji vedly k přijatým závěrům, byly řádně odůvodněny.

V daném případě pokud jde o popis hodnocení nabídek, ztotožňuje se Krajský soud se závěry Úřadu, že žalobce, respektive hodnotící komise nezdůvodnila přiřazení konkrétních bodových hodnot u dílčího kritéria „záruční podmínky“. Jak již bylo uvedeno, vítězný uchazeč uvedl různé délky záruční doby pro různá plnění, zatímco zbývající uchazeči uvedli délku jednotnou pro všechna plnění. V tomto případě zde bylo nutné záruční doby přepočítat tak, aby bylo možné všechny tři nabídky řádně porovnat. Vzhledem k tomu, že některé, vítězným uchazečem nabídnuté záruční doby, byly kratší, než záruční doby nabídnuté ostatními uchazeči, nelze bez určitého přepočtu a odůvodnění konstatovat, že vítězný uchazeč nabídl ve vztahu k celému předmětu veřejné zakázky celkově nejvýhodnější záruční dobu.

Tabulka č. 3: Checklist k 3. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ne	Není patrné, zda vítězný uchazeč nabídl nejvýhodnější nabídku.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Zde platí to samé jako výše uvedené.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ne	Nedošlo k řádnému porovnání nabídek.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ano	Informace byly zaznamenány.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	Ne	Chybí informace o přepočtu záruční doby, případně váze stavebních prací.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	Ne	Není uveden přepočet záruční doby.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Porušení zásady transparentnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

Pokud by žalobce přikládal největší váhu záruční době, která se vztahovala ke stavebním pracím, jak uvádí v žalobě, bylo by třeba, aby byla tato skutečnost uvedena nejen ve zprávě o hodnocení nabídek (což se v tomto případě nestalo), ale také v zadávací dokumentaci, neboť způsob hodnocení nabídek musí být ze zadávací dokumentace zřejmý.

Dle uvedeného případu se domnívám, že postup při výběru vítězné nabídky nebyl zcela transparentní, neboť v zadávací dokumentaci zpracované zadavatelem nebyl uveden přepočít záruční doby stejně tak jako například vyjádření toho, že se upřednostňuje záruční doba u určité části veřejné zakázky, a proto tak nemohlo dojít k řádnému porovnání všech nabídek, které měla hodnotící komise k dispozici. Z toho důvodu si myslím, že chyba nastala právě u zadavatele.

Na tomto případě je dobré si uvědomit to, že v případě, když uchazeč nabízí odlišné záruční doby na jednotlivé části veřejné zakázky a ostatní uchazeči nabízejí jednotnou délku záruční doby pro veškerá plnění, musí konkrétní způsob přepočtu záručních dob vyplývat ze zadávací dokumentace, ale i ze zprávy o hodnocení nabídek.

Dále pokud by se měla preferovat při zcela rozdílných nabídnutých záručních dobách délka určité části plnění, musí to být rovněž jasně uvedeno v zadávací dokumentaci. V jiném případě se lze domnívat, že daný postup je nejasný, nesrozumitelný a tedy v celkovém důsledku netransparentní.

Popis případu č. 4:

Žalobou neúspěšných uchazečů bylo napadeno rozhodnutí Úřadu ze dne 16.5.2007. Krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 20.3.2008 tak, že zrušil rozhodnutí Úřadu.

U tohoto případu žalobci namítali, že Úřad nesprávně a v rozporu s předchozím ZVZ posoudil údaje obsažené ve zprávě o posouzení a hodnocení nabídek, která nebyla vypracována v souladu s předchozím ZVZ, resp. Úřad se nedostatečně vypořádal s vadami této zprávy, které žalobci v rozkladu namítali. Zpráva tak podle žalobců pro své zásadní vnitřní rozpory nenaplnila zákonnou funkci jasného a transparentního zdůvodnění výběru nabídky vybraného uchazeče. Zadavatel zvolil pro hodnocení nabídek jako základní kritérium pro zadání veřejné zakázky ekonomickou výhodnost nabídky. Dílčí hodnotící kritéria jsou popsána níže.

Vybrané stěžejní body, které v tomto případě žalobci namítali:

- U hodnocení nabídek v dílčím kritériu „Záruční doba“, žalobci namítali, že zadavatel výslovně uvedl, že v rámci tohoto kritéria bude hodnotit nabídnuté záruční doby na dílčí části díla „...nad rámec minimálně požadovaných záručních lhůt stanovených zadavatelem...“. Pro tyto účely měl každý uchazeč vyplnit tabulku, která byla přílohou zadávací dokumentace. Ze zprávy o posouzení a hodnocení nabídek však vyplývá, že hodnotící komise hodnotila absolutní, tedy celkovou délku záruční doby, nikoli nabízenou záruční dobu na dílčí části díla nad rámec minimálně požadovaných záručních lhůt stanovených zadavatelem. Chybný postup zadavatele při hodnocení kritéria délky záruční doby podle žalobců ovlivnil pořadí nabídek uchazečů.
- U hodnocení dílčího kritéria „Plán jakosti upravený na konkrétní podmínky veřejné zakázky“, žalobci poukázali na skutečnost, že zadavatel v zadávacích podmínkách neuvedl, že nabídku v tomto dílčím kritériu bude hodnotit podle příslušné normy, ale to že bude hodnotit soulad uchazečem předloženého plánu jakosti, zpracovaného „...na konkrétní podmínky této veřejné zakázky...“. Naproti tomu ve zprávě pro posouzení a hodnocení nabídek je u nabídky vybraného uchazeče uvedeno, že předložený plán jakosti není uceleným materiálem aplikovatelným na konkrétní veřejnou zakázku, ale je ujištěním o funkčnosti integrovaného systému řízení jakosti v organizaci. Zadavatel v rozporu se zadávací dokumentací nehodnotil „Plán jakosti“, nýbrž tzv. příručku jakosti; zadavatel tedy hodnotil nabídky podle odlišného kritéria, které si sám závazně stanovil.
- Žalobci rovněž zpochybnili postup zadavatele, a tím i závěr samotného Úřadu, ve vztahu k hodnocení kritéria „Podmínky pro provedení stavby“. Zadavatel v tomto hodnotícím kritériu podle žalobců hodnotil počet dnů, pro které bude na místě stavby celková uzavírka, resp. omezení pro vjezd vozidel nad 3,5 tuny. Vybraný uchazeč a další uchazeč nabídli omezení v rozsahu 0 dnů. Žalobci zde namítali, že mezi uchazeči nabízejícími nulové omezení a uchazečem nabízejícím druhé nejkratší omezení v délce 13 dnů je propastný rozdíl 99,992 bodů, zatímco mezi uchazečem nabízejícím druhé nejkratší omezení a uchazečem nabízejícím třetí nejkratší omezení v délce 20 dnů je rozdíl pouze 0,003 bodu.

Takové bodové hodnocení neodpovídá požadavku prováděcí vyhlášky k předchozímu ZVZ, podle níž je každé jednotlivé nabídce dle dílčího kritéria přidělena bodová hodnota, která odráží úspěšnost předmětné nabídky v rámci dílčího kritéria. Pro číselně vyjádřitelná kritéria, pro která má nevhodnější nabídka minimální hodnotu kritéria, např. cena nabídky,

doba provádění, získá hodnocená nabídka hodnotu, která vznikne násobkem 100 a poměru hodnoty nejvhodnější nabídky k hodnocené nabídce.

Dle žalobců se však v daném případě nejednalo o bodové hodnocení provedené podle tohoto principu. Takové hodnocení poškozují a znevýhodňují ostatní uchazeče ve srovnání s nejlépe hodnoceným uchazečem, kdy neodůvodněně přiděluje nejlépe hodnocenému uchazeči nepřiměřeně vysoké bodové hodnocení.

Tabulka č. 4: Checklist k 4. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ne	Nejasně formulovány zadávací podmínky.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Zde platí to samé jako výše uvedené.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ne	Nedošlo k řádnému porovnání nabídek.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ano	Informace byly zaznamenány.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	Ne	Špatně formulované požadavky pro uchazeče.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	Ne	Zde platí to samé jako výše uvedené.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Porušení zásady transparentnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

U tohoto případu se domnívám, že vzniklý nesoulad spočíval v tom, že zadavatel, buďto zcela špatně vyhodnotil nabídky uchazečů dle zadávací dokumentace, a nebo zcela nejasně formuloval zadávací podmínky. Ze zadávací dokumentace musí být zcela patrné, v jakých otázkách a jak konkrétně spolu budou nabídky soutěžit. Např. u dílčího kritéria „Plán jakosti upravený na konkrétní podmínky této veřejné zakázky“ zadavatel nehodnotil nabídky

způsobem, který by měl jasnou a srozumitelnou oporu v zadávacích podmínkách. Jsou-li tedy zadávací podmínky natolik nejasné, že objektivně připouštějí rozdílný výklad ohledně požadavků na zpracování nabídky nebo způsob hodnocení, stává se tak postup zadavatele nekontrolovatelným, čili netransparentním. V obou těchto případech se jedná o porušení zásady transparentnosti, a to dle § 6 ZVZ.

Popis případu č. 5:

Žalobou zadavatele bylo napadeno rozhodnutí Úřadu ze dne 28.8.2007. Krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 26.1.2010 tak, že rozhodnutí Úřadu zrušil.

Úřad shledal porušení předchozího ZVZ v tom, že žalobce při omezení počtu zájemců losováním porušil zásadu transparentnosti zadávacího řízení, neboť losování probíhalo pouze za účasti tříčlenné komise složené z pracovníků žalobce. O losování byl vyhotoven zápis podepsaný všemi členy komise.

Žalobce namítal, že při losování zásadu transparentnosti neporušil, neboť provedení losování komisí složenou z jeho pracovníků a zápis, který tato komise vytvářela je pro zajištění transparentnosti dostačující. S tímto názorem však Krajský soud nesouhlasil.

Postup žalobce, který v oznámení stanovil, že omezení zájemců bude provedeno losem, tak nebyl v rozporu s předchozím ZVZ, neboť řádně oznámil, jakým způsobem dojde k omezení počtu zájemců, a rovněž označený způsob odpovídal základním zásadám zadávacího řízení. Losování, které je prováděno řádně, je totiž jistě dostatečně nediskriminační i transparentní.

Krajský soud se ztotožnil s Úřadem v tom, že v případě, kdy je losování prováděno pouze za účasti pracovníků zadavatele, neboť zadavatel nikoho dalšího nepřizval, a jediným výstupem z tohoto losování je zápis sepsaný těmito pracovníky, nelze takové losování považovat za dostatečně transparentní. Soud se tak ztotožnil s Úřadem v tom, že žalobce měl k losování přizvat všechny zájemce o danou veřejnou zakázku, jichž se losování týkalo, případně si pořídit videozáznam losování.

Žalobce nebyl v daném případě postižen za to, že by bylo při losování nějak manipulováno, ale za to, že znemožnil kontrolu toho, zda při losování zadavatel jednal regulérně. Znemožnění této kontroly tak snížilo objektivitu daného losování, jak zde zcela správně uvedl Úřad.

Dále pak samostatně řešeným problémem u tohoto případu byla otázka, jak měl zadavatel postupovat, nebyla-li obálka s nabídkou označena a došlo k jejímu předčasnému

otevření. Žalobce zde odmítl zájemce, přestože tento zájemce splnil kvalifikaci. Krajský soud však dospěl k závěru, že otevření obálky nelze přičíst k tíži zadavatele. Lze ji přičíst k tíži toho dodavatele, který obálku řádně neoznačil, zároveň však ZVZ nezná důsledek takového dodavatelova pochybení; toto pochybení však neznamena nesplnění kvalifikace.

Tabulka č. 5: Checklist k 5. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ne	Existence možnosti manipulace.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Pochybnosti o průběhu losování.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ne	K losování nebyly přizváni zájemci.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ne	Nebyl pořízen videozáznam z průběhu losování.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Porušení zásady transparentnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

Zde nastal problém v tom, že zadavatel nepřizval k losování všechny zájemce o danou veřejnou zakázku a ani nijak nezajistil relevantní záznam o průběhu samotného losování, čímž oprávněně vzbudil pochybnosti o celém procesu losování. A tím znemožnil provedení zpětné kontroly losování a právě to způsobuje porušení zásady transparentnosti.

Popis případu č. 6:

Žalobou neúspěšného uchazeče bylo napadeno rozhodnutí Úřadu ze dne 28.5.2008. Krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 28.4.2009 tak, že rozhodnutí Úřadu zrušil.

Zadavatel oznámil, že dílčími kritérii hodnocení jsou: cena veřejné zakázky bez DPH s váhou 80 %, záruka za dílo jako celek s váhou 15 %, sankce za nedodržení termínu dokončení díla s váhou 5 %.

Žalobce nesouhlasil s rozhodnutím Úřadu a považoval je za nezákonné, přičemž své důvody formuloval do pěti žalobních bodů. U tohoto případu bude blíže specifikován především první žalobní bod, neboť jen ten se vztahuje k samotné zásadě transparentnosti. V prvním bodě především namítal, že žalobci bylo za dílčí kritérium přiděleno 0 bodů z důvodu zjevné nepřiměřenosti nabízené hodnoty délky záruky za dílo jako celek, aniž by toto hodnocení bylo věcně zdůvodněno. Právě v tomto bodě se soud se vznesenou námitkou žalobce ztotožnil.

V zadávací dokumentaci bylo uvedeno, že pokud považuje hodnotící komise hodnotu jiného dílčího kritéria, než je cena, za zjevně nepřiměřenou, nabídce v rámci tohoto kritéria přiřadí 0 bodů. Ze zprávy o posouzení a hodnocení nabídek vyplynulo, že hodnotící komise posoudila přiměřenost hodnot jednotlivých dílčích kritérií a došla k závěru, že nabídka žalobce č. 8 obsahuje v porovnání s ostatními nabídkami i s ohledem k charakteru předmětu zadání veřejné zakázky zjevně nepřiměřenou hodnotu u kritéria č. 2 – záruka za dílo jako celek – 144 měsíců. U ostatních nabídek se pohybovala záruka za dílo v rozmezí od 60 do 96 měsíců. S odvoláním na tuto skutečnost přidělila hodnotící komise za toto kritérium žalobci 0 bodů – v souladu se zněním zadávacích podmínek.

Z výše uvedeného je zcela evidentní, že v tomto směru nebyla zadávací dokumentace jednoznačná, přesná a srozumitelná, neboť nebylo nijak blíže definováno, co konkrétně zadavatel míní termínem zjevná nepřiměřenost. Vzhledem k tomu, že za správnost a úplnost zadávací dokumentace odpovídá zadavatel, lze tak souhlasit s výtkou žalobce v tom, že zadavatel svým postupem, kdy nspecifikoval termín zjevná nepřiměřenost hodnoty jiného hodnotícího kritéria, než je cena, porušil zákon, neboť zadávací podmínky nebyly v tomto směru dostatečně jasné a rozhodnutí zadavatele je proto fakticky zpětně nekontrolovatelné.

„Zajištění toho, aby veškeré kroky prováděné v zadávacím řízení nepůsobily netransparentně, je vždy na zadavateli příslušné veřejné zakázky⁴.“

---

⁴ Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 62 Ca 47/2007

Tabulka č. 6: Checklist k 6. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ne	Nejasně formulovány zadávací podmínky.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Zde platí to samé jako výše uvedené.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ne	Nedostatečná zadávací dokumentace.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ano	Informace byly zaznamenány.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	Ne	Nedostatečná formulace požadavků.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	Ne	Zde platí to samé jako výše uvedené.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Porušení zásady transparentnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

Z uvedeného vyplývá, že zadavatel nedostatečně zpracoval zadávací dokumentaci, a tudíž porušil zásadu transparentnosti. Nevysvětlil v ní co si pod pojmem zjevná nepřiměřenost hodnoty představuje. Z toho důvodu se lze domnívat, že zadávací dokumentace u této veřejné zakázky je neúplná, nejasná a vzbuzující pochybnosti, a proto je v rozporu se zákonem. Tato absence vysvětlení tak může vyvolat spory mezi potencionálními dodavateli a zadavatelem veřejné zakázky.

Popis případu č. 7:

Žalobou neúspěšného uchazeče bylo napadeno rozhodnutí Úřadu ze dne 16.9.2008. Krajský soud rozhodl rozsudkem ze dne 2.3.2010 tak, že rozhodnutí Úřadu zrušil.

Tento případ popisuje netransparentní postup kontroly ze strany Úřadu a zároveň nesprávné stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky ze strany zadavatele.

Podle Úřadu zadavatel stanovil nezákonnou výši jistoty ve veřejných zakázkách (resp. u tří částí jediné veřejné zakázky) , neboť tato výše překročila 2 % předpokládané hodnoty veřejné zakázky, to však neovlivnilo výběr nejvhodnějších nabídek⁵. Podle žalobce se tak ovšem stalo. Úřad jakožto žalovaný vycházel z toho, že v případě tří částí jediné veřejné zakázky byly předpokládané hodnoty veřejné zakázky stanoveny ve výši 23 340 000 Kč, 42 860 000 Kč a 33 700 000 Kč. Z těchto částek pak vypočítal maximální možné výše požadovaných jistot a ve vztahu k těmto částkám pak poměřoval zadavatelem skutečně stanovené výše jistot a z toho dovedl překročení maximální možné výše o 0,014 %, 0,007 % a 0,018 %. Úřad konstatoval, že jde o bagatelní překročení maximální možné výše. Nicméně předtím, než Úřad tyto své výpočty zahájil, se nezabýval samotnou předpokládanou hodnotou veřejné zakázky, tedy základním a určujícím kritériem pro všechny své navazující výpočty.

Pokud by měl Krajský soud za správný považovat takový postup, že při kontrole zákonnosti postupu zadavatele při stanovení jistoty se měl Úřad omezit pouze na mechanický propočet operující s částkou, která byla zadavatelem oznámena jako předpokládaná hodnota veřejné zakázky, pak by to znamenalo, že skutečná kontrola správnosti postupu zadavatele byla významně omezena. Faktická výše jistoty, která může být vnímána jako bariéra vstupu do hry o přidělení veřejné zakázky, by v případě akceptování takového omezeného přezkumu Úřadem byla ve skutečnosti nekontrolovatelnou, a tedy netransparentní.

Jak následně vyplynulo z obsahu správního spisu, tak rozdíl mezi předpokládanou hodnotou veřejné zakázky stanovenou zadavatelem a skutečnou výší peněžitého závazku, kterou Krajský soud na základě § 13 odst. 1 a 2 ZVZ dovedl, byl naprosto zásadní – šlo o zcela jiné částky.

V napadeném rozhodnutí Úřadu však žádné úvahy ohledně správnosti stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky obsaženy nebyly.

Úřad tedy neměl najisto postaven základ pro výpočet jistoty, a proto jeho úvahy o pouze bagatelním překročení hranice 2 % nemohl soud jakkoli přezkoumat.

---

⁵ Zadavatel podle § 67 odst. 1 ZVZ může u veřejné zakázky v oznámení otevřeného řízení, užšího řízení, jednacím řízení s uveřejněním nebo soutěžního dialogu požadovat, aby uchazeči k zajištění plnění svých povinností poskytli jistotu. Výši jistoty stanoví zadavatel v absolutní částce ve výši do 2 % předpokládané hodnoty veřejné zakázky.

Tabulka č. 7: Checklist k 7. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ne	Mohlo dojít k ovlivnění pořadí nabídek.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Úřad nezkontroloval postup stanovení předpokládané hodnoty u VZ.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ne	Neprovedena kontrola ze strany Úřadu.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ano	Informace byly zaznamenány.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	Ne	Nesprávné stanovení hodnoty a jistoty u VZ.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	Ne	Zde platí to samé jako výše uvedené.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Porušení zásady transparentnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

Z uvedených důvodů tak nelze při posuzování zákonnosti postupu zadavatele při stanovení jistoty resignovat na kontrolu postupu zadavatele při stanovení předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Jinak by se stala nekontrolovatelnými a zároveň netransparentními i samotná pravidla pro stanovení jistoty.

Popis případu č. 8:

Z rozhodnutí Úřadu ze dne 19.9.2003 vyplynulo, že zadavatel stanovil jako jednu z dílčích podmínek pro plnění veřejné zakázky předložení certifikátu řady ISO 9000 vztahujícího se k výrobě tramvají. Další podmínkou bylo předložení osvědčení o odborné způsobilosti k činnosti revizního technika svařování drážních vozidel vydaného českým Drážním úřadem zaměstnancům uchazeče. Současně požadoval splnění všech kvalifikačních předpokladů i dalších předpokladů pro plnění veřejné zakázky od všech osob podávajících

společnou nabídku.

Z výše uvedeného vznikla situace, že zadavatel by za kvalifikované uchazeče považoval pouze přímé výrobce tramvají, neboť nelze předpokládat, že by jiné osoby měly k dispozici požadované dokumenty. Osoby, které nejsou výrobcí tramvají, by se tak nemohly podílet ani na podání společné nabídky, neboť kvalifikace byla požadována v plném rozsahu od všech osob podávajících společnou nabídku.

Zadavatel v tomto případě měl stanovit způsob prokazování dalších předpokladů pro plnění veřejné zakázky takovým způsobem, aby neomezoval možnost podání nabídek potenciálních uchazečů o veřejnou zakázku.

Tabulka č. 8: Checklist k 8. případu

Č.	Otázka	Ano/Ne	Komentář
1	Byl zajištěn spravedlivý a nestranný přístup vůči potencionálním dodavatelům?	Ne	Mohlo dojít k ovlivnění pořadí nabídek.
2	Nastaly určité pochybnosti o správnosti daného postupu?	Ano	Byla omezena možnost k podání nabídek o VZ.
3	Byla přijata preventivní opatření k posílení transparentnosti?	Ne	Nesprávně stanovený způsob prokazování předpokladů pro plnění VZ.
4	Byly zajištěny popřípadě zaznamenány informace o daném procesu ke zpětné kontrole?	Ano	Informace byly zaznamenány.
5	Byly poskytnuty všem účastníkům potřebné informace řádným způsobem a včas?	Ano	Informace byly poskytnuty.
6	Jsou poskytnuté informace s ohledem na daný proces relevantní?	Ano	Poskytnuté informace jsou zcela relevantní.
7	Jsou tyto informace o veřejné zakázce veřejně dostupné?	-	Z uvedeného případu nelze s jistotou určit.
8	Byla zajištěna adekvátní míra transparentnosti v daném procesu?	Ne	Porušení zásady transparentnosti.

Zdroj: Vlastní zpracování

Mám zato, že uvedený postup zadavatele obsahuje prvky, které vzbuzují pochybnosti o důvodech jednotlivých kroků zadavatele. Z toho důvodu se domnívám, že i zde se jedná o netransparentní postup.

5.3 Statistický přehled o veřejných zakázkách v ČR a přehled o veřejné dostupnosti informací o VZ v rámci zemí OECD

Následující tabulka zachycuje celkovou výši hodnoty veřejných zakázek za Českou republiku, a to za rok 2008, 2009 a 2010. Z tabulky je rovněž patrné rozčlenění této celkové výše do jednotlivých částí podle předmětu veřejné zakázky. Také je zde vyjádřen procentuální podíl celkové hodnoty veřejných zakázek za jednotlivé roky, a to podle předmětu veřejné zakázky. Data byla získána a zpracována z Informačního systému o veřejných zakázkách.

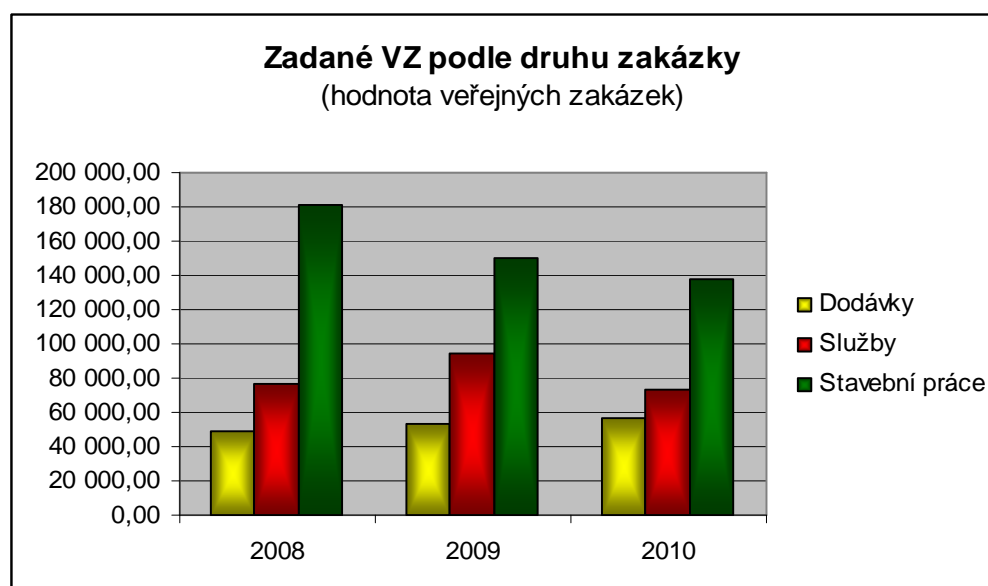
Tabulka č. 9: Zadané VZ podle druhu zakázky (hodnota veřejných zakázek)

Předmět veřejné zakázky	Hodnota veřejných zakázek v milionech Kč za rok			Procentuální podíl hodnoty veřejných zakázek za rok		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Dodávky	48 828,00	53 170,68	56 865,29	15,90%	17,81%	21,17%
Služby	76 802,77	94 977,10	73 782,30	25,02%	31,82%	27,47%
Stavební práce	181 400,31	150 370,24	137 916,44	59,08%	50,37%	51,36%
Celkem	307 031,08	298 518,02	268 564,03	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Na základě výsledků z tabulky lze říci, že nejvíce peněz v rámci veřejných zakázek za uvedené roky šlo do stavebních prací. Ve všech třech případech byl tento podíl na celkové hodnotě více než padesátiprocentní. Je možné si všimnout také, že vynaložené výdaje na veřejné zakázky postupně klesali. Tento klesající trend je možné do určité míry vysvětlit zaváděním přísnějších opatření, jež souvisejí s posilováním transparentnosti v českém prostředí veřejných zakázek. Lze se dále domnívat, že takovýto pokles je způsoben hospodářskou krizí, která se v tomto období projevila, a jež omezila vynakládání většího množství výdajů.

Graf č. 2

Zdroj: Vlastní grafické znázornění

Další tabulka zaznamenává počet veřejných zakázek v České republice, a to za rok 2008, 2009 a 2010. Z tabulky je zároveň vidět rozčlenění celkového množství veřejných zakázek do jednotlivých částí podle předmětu veřejné zakázky. Rovněž je zde uveden procentuální podíl celkového množství veřejných zakázek za jednotlivé roky, a to podle předmětu veřejné zakázky. I pro tento případ jsem data čerpal z Informačního systému o veřejných zakázkách.

Tabulka č. 10: Zadané VZ podle druhu zakázky (počet veřejných zakázek)

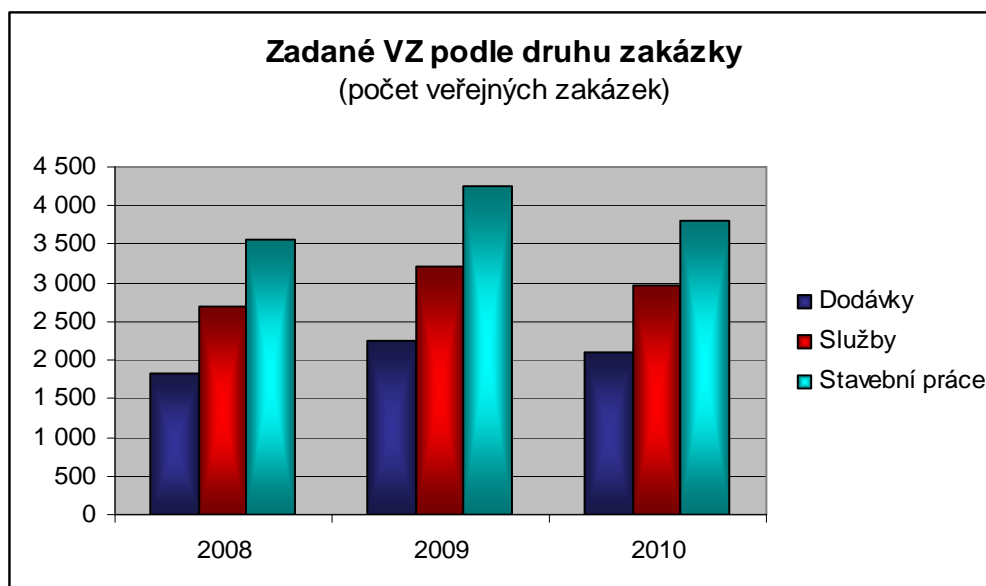
Předmět veřejné zakázky	Počet veřejných zakázek za rok			Procentuální podíl počtu veřejných zakázek za rok		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Dodávky	1 833	2 259	2 100	22,65%	23,25%	23,65%
Služby	2 699	3 208	2 976	33,35%	33,01%	33,51%
Stavební práce	3 561	4 250	3 805	44,00%	43,74%	42,84%
Celkem	8 093	9 717	8 881	100,00%	100,00%	100,00%

Zdroj: Vlastní zpracování

Z procentuální komparace mezi předměty veřejné zakázky za sledované roky jasně vyplývá, že nejvíce zakázek bylo zadáno na stavební práce a naopak nejméně jich bylo u dodávek. Ve sledovaném období jich bylo nejvíce zadáno v roce 2009. Následující rok už jejich počet klesl, tudíž nelze s jistotou tvrdit, že by jejich množství v posledních letech

nějak narůstalo.

Graf č. 3

Zdroj: Vlastní grafické znázornění

Znázornění veřejně dostupných informací o veřejných zakázkách na úrovni státní správy ve vybraných zemích OECD (v 20-ti zemích) je možné vidět v následující tabulce na další stránce. Údaje byly získány na základě výzkumu OECD o veřejných zakázkách v roce 2010.

Domnívám se, že poskytování informací o veřejných zakázkách, které jsou veřejně dostupné, výrazně přispívá k veřejné kontrole a zároveň tak posiluje transparentnost veřejných zakázek. Co se týče dostupnosti informací o veřejných zakázkách pro veřejnost, tak z výše uvedeného vyplývá, že mezi zeměmi OECD jsou z tohoto pohledu na tom nejlépe Belgie, Itálie, Japonsko a Mexiko. Na druhé straně mezi země OECD s malou dostupností informací pro širokou veřejnost patří Rakousko, Německo a Spojené království Velké Británie. Česká republika v tomto ohledu patří mezi lépe postavené země.

K informacím, které jsou pro veřejnost dostupné v každé zemi OECD patří národní zákony a předpisy o VZ. Naopak k méně dostupným informacím o VZ patří případné údaje o změnách ve smlouvě či informace o jednotlivých výdajích na určitou VZ – z výše uvedeného je takováto informace pro zájemce vždy k dispozici pouze v jedné zemi.

Tabulka č. 11: Veřejně dostupné informace o veřejných zakázkách na úrovni státní správy ve vybraných zemích OECD

Stát	Zákony a předpisy	Obecné informace pro potenciální zájemce	Výběrová a hodnotící kritéria	Informace o udělení zakázky	Specifické pokyny pro výběrové řízení	Zadávací dokumentace	Odůvodnění pro udělení zakázky vybranému dodavateli	Změny ve smlouvě	Sledování výdajů na VZ
Rakousko	o	o	o	o	o	o	x	o	x
Belgie	o	o	o	o	o	o	o	o	x
Austrálie	o	o	o	o	o	o	o	o	x
Kanada	o	o	o	o	o	o	o	o	x
Česká republika	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Dánsko	o	o	o	o	o	o	o	o	x
Finsko	o	o	o	o	o	o	o	x	x
Francie	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Německo	o	o	o	o	x	o	x	x	x
Řecko	o	o	o	o	o	o	o	x	x
Itálie	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Japonsko	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Mexiko	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Nizozemí	o	o	o	o	o	o	o	o	x
Norsko	o	o	o	o	o	o	o	o	o
Slovensko	o	o	o	o	o	o	x	o	x
Švédsko	o	o	o	o	o	o	o	x	x
Švýcarsko	o	o	o	o	o	o	o	x	o
Spojené království	o	o	x	o	o	x	o	x	x
USA	o	o	o	o	o	o	x	o	o

Zdroj: Vlastní zpracování na základě průzkumu OECD

Vysvětlivky k tabulce: o – informace jsou vždy dostupné, o – informace jsou k dispozici pouze na vyžádání, o – informace jsou k dispozici pouze někdy, x – informace nejsou k dispozici vůbec.

5.4 Porovnání zákonných opatření v ČR s principy OECD

Pokud bych měl porovnat současný právní stav v oblasti transparentnosti VZ se zásadami OECD, hodnotil bych z tohoto hlediska legislativní úpravu v ČR resp. samotný zákon o veřejných zakázkách jako nedostatečný. Například zde vidím nedostatek v tom, že zákon sice jasně říká, že zadavatel je povinen dodržovat zásadu transparentnosti, avšak blíže nespecifikuje co konkrétně pod tímto pojmem myslí.

V praxi existuje celá řada doporučujících principů pro zvýšení transparentnosti VZ, ale nejsou dostatečně implementovány a začleněny do zákonů.

Jako vodítko pro zvýšení transparentnosti tak mohou sloužit již zmíněné zásady OECD. Tyto zásady jednoduše popisují, jak lze celý proces veřejných zakázek zprůhlednit a lépe zpřístupnit informace o veřejných zakázkách zainteresovaným osobám. Popisují rovněž jaké informace by se měly zveřejňovat, tak aby byla posílena kontrola ze strany široké veřejnosti. V praxi je však mnohdy běžné, že v informačním systému nejsou zveřejňovány často i základní informace (jako např. údaje o změnách v zakázce, či odůvodnění pro udělení dané zakázky a nebo zde chybí informace o plánovaných zakázkách) o veřejných zakázkách, a z toho důvodu je jejich veřejná kontrola výrazně oslabena.

Třeba při realizaci zakázek dochází ke změnám jejich parametrů a cen, což při absenci zveřejnění těchto dodatků ve smlouvě může vést k mylné představě toho zda, předmět veřejné zakázky skutečně odpovídá původnímu záměru a plní slíbené funkce.

Je jasné, že korupci nelze eliminovat v plném rozsahu, ale dá se minimalizovat na co nejnižší úroveň, a to vhodnými opatřeními, které by vytvořily sofistikovaný systém na podporu transparentnosti trhu VZ. Z uvedeného se domnívám, že by nebylo na škodu se v zákoně o veřejných zakázkách na výše popsané zásady dovolávat. Alespoň by to pomohlo lépe objasnit, co se pod pojmem transparentnost a transparentní postup myslí.

Jednotlivé zásady OECD týkající se transparentnosti VZ ve srovnání se zákonnými opatřeními v ČR v této oblasti, daleko lépe popisují a navrhují transparentní systém veřejných zakázek. Neomezují se pouze na to, že konstatují to, že by se měla dodržovat zásada transparentnosti, nýbrž konkrétně vysvětlují co by se mělo udělat proto, aby byl celý systém transparentnější.

Zároveň popisují, jak by měly takové předpisy týkající se veřejných zakázek vypadat resp., jak by vypadat neměly. Neměly by být příliš složité, a to z toho důvodu, aby nevznikl nadměrný průtah ve veřejných zakázkách, a také aby neodrazovaly potenciální zájemce od účasti na zakázce.

Avšak ani samotná implementace těchto zásad do právního řádu ČR sama o sobě ještě nemusí zajistit vyšší transparentnost ve VZ. Důležitou roli zde budou hrát také efektivní kontrolní mechanismy k zajištění dohledu nad dodržováním jednotlivých pravidel a principů.

5.5 Návrhy změn směřující k vyšší transparentnosti VZ v ČR

Jak jsem již nastínil výše, nebylo by na škodu některé ze zmíněných zásad OECD implementovat do národní legislativy. Například u kontroly zavést efektivní kontrolní mechanismy, které by minimalizovaly riziko korupce. To by mohlo být částečně vyřešeno kontrolou důvěryhodnosti popřípadě až zbavením funkce nedůvěryhodných osob zodpovědných za dohled nad veřejnými zakázkami, ale také osob rozhodujících o přidělení veřejné zakázky. K tomu by mohl posloužit jakýsi seznam osob, u kterých by byl dostatek důkazů pro podezření, že byly zapojeny do korupčních praktik. Na základě zapsání do tohoto seznamu by bylo možné znemožnit těmto osobám účast a oprávnění se podílet na kontrole popřípadě na rozhodování ve veřejných zakázkách. To samé by mohlo platit u jednotlivých soutěžících.

Rovněž by bylo vhodné zajistit, aby byla účinně a zcela nezávisle prováděna jak interní, tak externí kontrola veřejných zakázek. Následné zprávy z těchto kontrol by měly být k dispozici veřejnosti. Pro případ, že by došlo k porušení některé ze smluvních podmínek, měla by proběhnout zvláštní kontrola zakázky. Zároveň by bylo žádoucí posílit veřejnou kontrolu, a to z hlediska její informovanosti o veřejných zakázkách.

Dále by mohl být v samotném zákoně o veřejných zakázkách lépe definován pojem transparentnost a vymezení popřípadě rozšíření informačních povinností o veřejných zakázkách. S tímto souvisí i snadnější a přehlednější přístup k informacím prostřednictvím centrálního místa (portálu) pro zveřejňování těchto informací. Co se týče té definice transparentnosti, navrhol bych, aby se rozšířil § 6 ZVZ o konkrétní definici, která by jasně vymezovala, co se pod tímto pojmem přesně myslí.

Dalším návrhem na změnu je poskytnout veřejnosti informace o plánovaných zakázkách. V případě kdy zadavatel plánuje spustit určitý projekt. Veřejnost by tak dostala příležitost různou mírou posoudit, zda je plánovaný projekt v souladu s veřejnými potřebami a zájmy. Tím by se pak mohlo do určité míry předejít rizikům z realizace zbytečných nebo neúčelných investičních projektů. Takovéto informace by rovněž přispěly k vyšší účasti potenciálních dodavatelů a k lepší přípravě nabídek na veřejnou zakázku, což by mohlo

nakonec představovat ekonomickou výhodu pro zadavatele.

Dále bych zde navrhoval, aby pro efektivnější dohled nad regulérním průběhem soutěže, byly zveřejněny úplné informace o průběhu celé soutěže. Díky nim by následně bylo možné efektivně dohlížet na to, zda v soutěži nedošlo k nerovnému zacházení s účastníky či zda nebylo vyřazeno neúměrně velké množství uchazečů a z toho vyplývající příliš přísné nastavení kvalifikačních kritérií.

V rámci poskytování informací o veřejných zakázkách by bylo dobré zveřejnit rovněž informace týkající se podílu subdodávek na veřejnou zakázku. Neboť samotná realizace veřejných zakázek probíhá nejen vybraným dodavatelem, ale také řadou jiných subdodavatelů, jež nebyli předmětem hodnocení nabídek. Dá se tudíž říci, že pro kontrolu realizace veřejných zakázek je důležité znát údaj o poměru subdodávek. Zde bych navrhoval, aby uchazeč poskytl seznam všech subdodavatelů, kteří se podílí na podstatné části veřejné zakázky včetně popisu jejich prací a informací o jejich vlastnické struktuře. Také by měly být zpřístupněny informace o uzavřené smlouvě, což by umožňovalo posoudit dosavadní průběh zadání veřejné zakázky, jelikož by bylo možné kontrolovat vzájemný soulad jednotlivých kritérií ve smluvním vztahu s kritérii uvedenými v zadávací dokumentaci.

Domnívám se, že každý uchazeč by měl zároveň zpřístupnit informace o tom, zda on nebo osoby, jež se podílely na přípravě nabídky jsou či nejsou majetkově nebo personálně propojeny se zadavatelem, respektive s osobami rozhodujícími o dané veřejné zakázce. Zároveň by měl zveřejnit informace o tom, zda on nebo osoby, které se podílely na přípravě jeho nabídky, mají nebo nemají střet zájmů ve vztahu k danému zadavateli. Z tohoto důvodu si myslím, že by měl každý uchazeč o veřejnou zakázku zpřístupnit alespoň svou vlastnickou strukturu a jeho vztah k tomu zadavateli, respektive k osobám rozhodující o veřejné zakázce.

Dále bych navrhoval zavedení určitých personálních opatření, jako je například přijímání rozhodnutí o rotaci osob na pozicích, které jsou rizikové a náchylné ke korupci. Jde o to, aby na stejných místech ve veřejných zakázkách nerozhodovali dlouhodobě stejní lidé, ale aby po určité časové době rotovali na rozhodovacích pozicích. Pravidelné prostřídání mezi těmi, co určují zadávací kritéria, sedí ve výběrových komisích, provádějí kontrolu atd., může vnést do procesu zadávání veřejných zakázek na centrální úrovni vyšší průhlednost a zpřetrhat tak dlouho budované klientelistické vazby a vztahy.

Dalším návrhem je, aby personál zajišťující zadávání veřejných zakázek měl odpovídající kvalifikaci, a aby byl také dostatečně proškolen. S tím by také souviselo průběžné proškolení úředníků. Bylo by zapotřebí, aby tito byli více školeni v osvojování si

a zlepšování dovedností a schopností rozpoznat netransparentní jednání a zlepšování dovedností a schopností zadávat veřejné zakázky transparentním způsobem. Tento personál by měl mít rovněž odpovídající platové ohodnocení, což by mohlo posílit jeho motivaci k práci, kterou vykonává a zároveň by to mohlo částečně oslabit důvody a příležitosti pro podvodné jednání.

Dle mého názoru by šlo také zavést systém odměn pro ty, kteří nějakým způsobem prokážou vznik podvodného jednání a korupce v případě veřejné zakázky. V rámci tohoto systému by měla být zajištěna ochrana osob, které případ korupce nahlásí. Tento nástroj by mohl rovněž pomoci k zabraňování a odhalování nekalých praktik ve veřejných zakázkách.

Jako takový menší nástroj pro posílení důvěryhodnosti veřejných zakázek z pohledu veřejnosti by mohl být využit jakýsi etický kodex, který by zavazoval zadavatele a jeho zaměstnance dodržovat zásady správného jednání a protikorupční politiky. Tento kodex by dále vymezoval pravidla chování a jednání osob, jak by v případě zjištění vzniku korupce měli postupovat.

Zavedení lepšího systému sankcí obzvláště při jejich vymáhání by mohlo též z části přispět k transparentnějšímu prostředí ve veřejných zakázkách. Sankce by se daly uplatnit v případě prokázání netransparentního postupu u některého ze subjektů působícího v procesu veřejných zakázek. Samotná výše sankcí by mohla být odstupňována podle závažnosti daného případu.

K tomu, aby se zavedl sofistikovanější systém sloužící k zprůhlednění dosavadního stavu je zapotřebí, aby byla na centrální úrovni zpracována detailní analýza současného stavu ve veřejných zakázkách. Pomocí ní pak budou moci zákonodárci a další jiné zainteresované osoby identifikovat hlavní netransparentní prvky jako problémy vztahující se k zadávání veřejných zakázek na národní úrovni. Na základě této analýzy pak tyto osoby mohou navrhnout strategii boje proti netransparentnosti.

Zastávám názor, že ani úplnou implementací výše uvedených návrhů do právního řádu ČR nedojde k vytvoření takového systému ve veřejných zakázkách, který by zcela znemožňoval a zabraňoval jakémukoliv korupčnímu jednání a netransparentním postupům. Avšak je dosti pravděpodobné, že zavedení těchto návrhů by mohlo alespoň zčásti takovátto jednání a praktiky minimalizovat.

5.6 Vyhodnocení hypotéz

- 1) *Uchazeči o veřejnou zakázku nemusí prokazovat ekonomické a finanční kvalifikační předpoklady pro její plnění*

Tato první hypotéza je potvrzena, jelikož novela ZVZ (implementována zákonem č. 55/2012 Sb.) tyto kvalifikační předpoklady zrušila a nahradila je čestným prohlášením o ekonomické a finanční způsobilosti plnit veřejnou zakázku.

- 2) *Počet veřejných zakázek v České republice mezi roky 2008 a 2010 zaznamenal prudký nárůst*

Tato hypotéza musí být vyvrácena, protože ze zjištěných dat vyplývá, že v tomto období počet veřejných zakázek v České republice sice vzrostl, ale nejednalo se o příliš výrazný nárůst.

- 3) *Připouští-li zadávací podmínky rozdílný výklad ohledně požadavků na zpracování nabídky, stává se postup zadavatele netransparentním*

Tato hypotéza je potvrzena, neboť přesnost, srozumitelnost a jednoznačnost údajů obsažených v zadávací dokumentaci není dodržena, a tudíž zadávací podmínky nejsou v tomto směru dostatečně jasné.

- 4) *V zákoně č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách je přesně specifikováno co se pod zásadami transparentnosti myslí*

Tato hypotéza musí být vyvrácena, protože v zákoně je sice uvedeno, že zadavatel je povinen dodržovat zásady transparentnosti, avšak už zde není blíže specifikováno co se konkrétně pod jednotlivými zásadami myslí.

- 5) *Je na zadavateli příslušné veřejné zakázky, aby zajistil transparentnost veškerých kroků a postupů prováděných v zadávacím řízení*

Tato hypotéza musí být potvrzena, jelikož je to právě zadavatel, jenž zadávací dokumentaci vyhotovuje, případně nechává vyhotovovat, a který také za správnost a úplnost zadávací dokumentace odpovídá.

ZÁVĚR

Hlavním cílem této práce bylo v kontextu celosvětových opatření v boji proti korupci analyzovat současný právní stav úpravy veřejných zakázek v České republice a navrhnout možná účinná řešení. Podstatou nebylo vyčerpávajícím způsobem obsáhnout celou problematiku, ani se tato práce neměla omezit pouze na popis jednotlivých právních předpisů. Samotným jádrem práce bylo popsat a nastínit postavení České republiky v rámci zemí OECD z pohledu veřejných zakázek, dále popsat principy OECD týkající se standardů transparentnosti veřejných zakázek a porovnat tyto principy se zákonnými opatřeními v České republice a zároveň navrhnout změny směřující k vyšší transparentnosti veřejných zakázek v ČR. Tyto body byly podrobně rozebrány v průběhu celé práce.

Práce tak osvětluje nejzákladnější termíny zákona číslo 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, a to z důvodu snazšího pochopení této problematiky a snazší orientace v dalších částech práce. Celá problematika veřejných zakázek je však velmi široká a bohužel nebyl prostor na důkladnější a podrobnější výklad jednotlivých ustanoveních, které nabízí ZVZ, ale i z toho důvodu, aby nedošlo k příliš velkému odchýlení od samotného tématu. Práce se zároveň pokouší zhodnotit stav transparentnosti veřejných zakázek v České republice. Dále popisuje základní principy týkající se standardů transparentnosti veřejných zakázek, jak je definuje OECD, jakožto instituce, která má v této oblasti největší renomé. A rovněž se snaží ozřejmit to, jak evropská legislativa řeší otázku transparentnosti veřejných zakázek. Tyto části tak zejména popisují jednotlivá opatření v rámci celosvětového boje proti korupci.

V další části práce je uvedeno několik praktických příkladů týkajících se netransparentních veřejných zakázek, na nichž jsou názorně vidět nedostatky v procesu veřejných zakázek. Tyto příklady mohou sloužit k lepšímu pochopení, co je to netransparentnost ve veřejných zakázkách a jaké faktory ji mohou způsobovat. Což by nám mělo alespoň částečně přinést komplexní odpověď na otázku, proč je dnes institut zadávání veřejných zakázek tak často netransparentní. V jedné z dalších kapitol práce je uveden krátký statistický přehled o veřejných zakázkách v České republice a přehled o veřejné dostupnosti informací o veřejných zakázkách ve vybraných zemích OECD. Tato část se snaží především poukázat na to, které informace o zakázkách se v zemích OECD nejčastěji a zcela běžně zveřejňují a naopak jaké informace jsou dostupné jen zřídka. Následná část nabízí stručné porovnání zákonných opatření v České republice s principy transparentnosti veřejných zakázek, jak je definuje OECD. Toto porovnání je zde z toho důvodu, aby byl jasně

patrný rozdíl mezi tím, jaká hlavní opatření v boji proti korupci definuje OECD, a tím jak se k tomuto problému staví česká legislativa. Zbývající část práce je pak věnována jednotlivým návrhům, jež by měly vytvořit takové prostředí ve veřejných zakázkách, které by vedlo a umožňovalo vyšší transparentnost veřejných zakázek v České republice.

V rámci boje proti korupci je tak důležité stanovit základní principy efektivního a transparentního zadávání veřejných zakázek, jako je tomu například u doporučujících principů OECD. V tomto ohledu je dobré si uvědomit, že právní úprava zadávání veřejných zakázek musí vést k efektivnímu a ekonomickému využití veřejných prostředků, a zároveň musí alespoň nepřímo stěžovat korupci, úplatkářství, či nadržování některým podnikatelům a nejlépe tomu zcela zabraňovat. Je nutno poznamenat, že implementací jednotlivých principů do národní legislativy se ještě samo nedocílí požadovaného stavu – transparentního prostředí ve veřejných zakázkách. Je naprosto nezbytné, aby si zadavatelé byli dostatečně vědomi toho, že se vyplatí respektovat a dodržovat stanovená pravidla, a že z toho plynou výhody pro celý stát, ale i pro ně samotné, a to v podobě možnosti získat nejlepší možnou hodnotu za jejich peníze. Důsledkem většiny změn by pak měla být vzrůstající motivace u zadavatelů, aby se snažily respektovat stanovené postupy a pravidla vymezená v rámci zákona.

Co se týče obranných opatření proti korupci v České republice, pak by se při snaze o co nejjednodušší zhodnocení dalo říci, že o korupci v České republice se toho spíše hodně namluví a napíše, ale málo se proti ní něco dělá.

Závěrem se dá konstatovat, že při realizaci veřejných zakázek je nutné brát ohled i na další zásady, které sice nejsou legislativně závazné, avšak jsou pro celou naši společnost více průhlednější a jejich aplikací dochází k efektivnějšímu přerozdělení veřejných prostředků a k vyšší prosperitě celé společnosti. Pro neustálé zvyšování transparentnosti ve veřejných zakázkách je nezbytné průběžně posilovat a především uplatňovat veškerá opatření a nástroje, které mohou svým působením zabraňovat vzniku korupce. Základem pro praktické fungování těchto opatření, která jsou implementována v zákoně je to, aby byl zákon o veřejných zakázkách reálně vymahatelný.

Znalost této problematiky je pro zákonodárce dosti důležitá a žádoucí, a to především protože jen správnou aplikací zákona mohou být peníze daňových poplatníků vynaloženy efektivně a v souladu se zamýšleným účelem.

SUMMARY

In my thesis I dealt with transparency of public procurement. The main objective of my thesis was analyze the current legal status of regulation public procurement in Czech Republic, namely in the context of global measures in the fight against corruption. My next task was suggest possible effective solutions. This thesis consists two main parts: theoretical and practical, which make up the fabric of the whole thesis.

In the theoretical part I tried describe most basic terms of the law of public procurement, because of easier understanding of this topic. In this part I also tried assess the condition of transparency of public procurement in Czech Republic. Then I described the basic principles, which relating to standards of transparency of public procurement. These principles were defined by the OECD. I also tried to explatin, how European legislation solves the issue of transparency in public procurement.

In the practical part, I focused on several practical examples related to non-transparent public procurement, where are seen various shortcomings in the process of public procurement. In one of the other chapter of thesis is shown a short statistical overview about public procurement in Czech Republic and also overview about public availability of informations related to public procurement in selected OECD countries. In this part I made a short comparison of legal measures in Czech Republic with the principles of transparency of public procurement, which are defined by the OECD. I also tried suggest possible effective solutions to improve the current situation.

Key words: law of public procurement – zákon o veřejných zakázkách

transparency – transparentnost

public procurement – veřejné zakázky

corruption – korupce

OECD – instituce OECD

European legislation – evropská legislativa

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie:

1. JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. 712 s. ISBN 978-80-7400-329-5.
2. JURČÍK, Radek, et al. *Průvodce zadáváním veřejných zakázek: nové možnosti zhodnocení veřejných prostředků*. 1. vydání. Praha: Otevřená společnost, o.p.s., 2009. 62 s. ISBN 978-80-87110-16-4.
3. KAMENÍK, Martin. *Transparentnost systému veřejných zakázek v ČR*. 1. vydání. Praha: Oživení, o.s., 2011. 31 s. ISBN 978-80-904829-3-7.
4. KRČ, Robert, et al. *Zákon o veřejných zakázkách a koncesní zákon s komentářem*. 2. vydání. Praha: Linde, 2008. 697 s. ISBN 978-80-7201-711-9.
5. LAMBSDORF, Johan Graf, et al. *The New Institutional Economics of Corruption*. London: Routledge, 2005. 258 p. ISBN 978-0415333689.
6. OECD. *OECD Principles for Integrity in Public Procurement*. Paris, OECD Publishing, 2009. 138 p. ISBN 978-92-64-05561-2.
7. PAVEL, Jan. *Ekonomické aspekty veřejných zakázek*. 1. vydání. Praha: Oeconomica, 2007. 110 s. ISBN 978-80-245-1260-0.
8. PODEŠVA, Vilém, et al. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 648 s. ISBN 978-80-7357-636-3.
9. RAUS, David. *Zadávání veřejných zakázek: judikatura s komentářem*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2011. 421 s. ISBN 978-80-7357-658-5.
10. *Korupce a protikorupční politika ve veřejné správě*, Skripta ke stejnojmennému vzdělávacímu programu Transparency International – Česká republika, Praha 2008, 212 s. ISBN 978-80-87123-04-1.

Časopisecké články:

1. OECD, Public Procurement. *Government at a Glance*, 2011, č. 1, s. 147-155.
2. PERGL, R. Informace pro 21. století. *Lidové noviny*, 2010, čtvrtek 30. září 2010, s. 3.

Sborníky:

1. PAVEL, J., KOHOUT, P. *Veřejné zakázky*, Sborník textů pracovní skupiny pro boj proti korupci Národní ekonomické rady vlády (NERV). 1. vydání. Praha: Pavel Kohout, 2011, s. 15, ISBN 978-80-7440-053-7.

Internetové zdroje:

1. Portál o veřejných zakázkách a koncesích. *Legislativa* [online]. [cit. 2011-12-8]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/Legislativa>
2. Portál o veřejných zakázkách a koncesích. *Evropská legislativa – aktuální znění směrnic č. 2004/18/ES a 2004/17/ES – dohledová směrnice a seznamy zadavatelů* [online]. [cit. 2011-12-8]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/Legislativa/Evropska-legislativa---aktualni-zneni-smernic-c--2>
3. *Připravovaná novela zákona o veřejných zakázkách* [online]. [cit. 2011-12-8]. Dostupné z: www.rada-severovychod.cz/file/1988_1_1/
4. Vláda ČR: *Důvodová zpráva k novele vládního návrhu zákona č. 137/2006 Sb.* [online]. [cit. 2011-12-8]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=71342>
5. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: *Statistiky veřejných zakázek za rok 2009* [online]. [cit. 2011-12-8]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=baa50348-dc5f-4722-9323-5a39adfc29c6>
6. Portál o veřejných zakázkách a koncesích. *Statistiky k veřejným zakázkám za rok 2010* [online]. [cit. 2011-12-8]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=fabccb69-7a38-472b-b79c-9c80c536df5e>
7. Portál o veřejných zakázkách a koncesích. *Statistiky k veřejným zakázkám za rok 2008* [online]. [cit. 2011-12-8]. Dostupné z: <http://www.portal-vz.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=57dd4d9a-601f-449f-bb6d-2a4938316a5c>

Použitá soudní rozhodnutí:

1. Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 62 Ca 47/2007
2. Rozsudek Krajského soudu v Brně sp. zn. 31 Ca 166/2005

Právní předpisy:

1. Zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, v platném znění
2. Zák. č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy, v platném znění
3. Nařízení vlády č. 77/2008 ze dne 25. února 2008, o stanovení finančních limitů pro účely zákona o veřejných zakázkách, o vymezení zboží pořizovaného Českou republikou – Ministerstvem obrany, pro které platí zvláštní finanční limit, a o přepočtech částek stanovených v zákoně o veřejných zakázkách v eurech na českou měnu
4. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/18/ES ze dne 31.března 2004, o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, ve znění pozdějších předpisů.
5. Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/17/ES ze dne 31.března 2004, o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb, ve znění pozdějších předpisů.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Checklist k 1. případu.....	44
Tabulka č. 2: Checklist k 2. případu.....	46
Tabulka č. 3: Checklist k 3. případu.....	48
Tabulka č. 4: Checklist k 4. případu.....	51
Tabulka č. 5: Checklist k 5. případu.....	53
Tabulka č. 6: Checklist k 6. případu.....	55
Tabulka č. 7: Checklist k 7. případu.....	57
Tabulka č. 8: Checklist k 8. případu.....	58
Tabulka č. 9: Zadané VZ podle druhu zakázky (<i>hodnota veřejných zakázek</i>).....	59
Tabulka č. 10: Zadané VZ podle druhu zakázky (<i>počet veřejných zakázek</i>).....	60
Tabulka č. 11: Veřejně dostupné informace o veřejných zakázkách na úrovni státní správy ve vybraných zemích OECD.....	62

Seznam grafů

Graf č. 1: Obecné veřejné zakázky a veřejné zakázky na státní služby v procentech HDP (2008).....	39
Graf č. 2 : Zadané VZ podle druhu zakázky (<i>hodnota veřejných zakázek</i>).....	60
Graf č. 3 : Zadané VZ podle druhu zakázky (<i>počet veřejných zakázek</i>).....	61

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Fáze procesu veřejné zakázky.....	36
---	----

Přílohy

Příloha č. 1: Schéma zadávání veřejných zakázek

Příloha č. 2: Metodika pro hodnocení nabídek

Příloha č. 3: Doporučení pro dodavatele veřejné zakázky týkající se zpřístupňování informací

Příloha č. 1: Schéma zadávání veřejných zakázek

Schéma zadávání veřejných zakázek:

Zdroj: www.janfarsky.cz

Příloha č. 2: Metodika pro hodnocení nabídek

Metodika pro hodnocení nabídek

Stanovená kritéria a jejich váha:

- a) *výše nabídkové ceny* x %
- b) *další podmínky* x %

Hodnocení:

Doporučená bodová škála 100 bodů

- Dílčí kritérium a) **výše nabídkové ceny**

nejnižší hodnocená
nabídková cena

počet bodů = ----- x 100

cena nabídnutá

Pozn.: Jednotlivé posuzované ceny musejí být porovnatelné.

- Dílčí kritérium b) **další podmínky**

Toto kritérium se může skládat z více podkritérií při jejichž hodnocení může být použito bodové hodnocení dle jednotlivých kritérií.

1. Pro číselně vyjádřitelná kritéria, pro která má nejvhodnější nabídka minimální hodnotu kritéria (viz. cena) bude počet bodů = poměr **min.** nabídky k hodnocené nabídce x 100 x váha podkritéria
2. Pro číselně vyjádřitelná kritéria, pro která má nejvhodnější nabídka maximální hodnotu kritéria, bude počet bodů = poměr hodnocené nabídky k **max.** nabídce x 100 x váha podkritéria
3. Kritéria, která nelze vyjádřit číselně se mohou hodnotit dle pořadí jednotlivých nabídek, nebo dle subjektivního hodnocení členů komise, počet bodů se pak vynásobí vahou jednotlivých podkritérií.

Pozn.: Pro číselně vyjádřitelná podkritéria může být použito i hodnocení dle bodu 3.

Součet vah jednotlivých podkritérií bude x %.

Zdroj: www.janfarsky.cz

Příloha č. 3: Doporučení pro dodavatele veřejné zakázky týkající se zpřístupňování informací

Doporučení pro dodavatele veřejné zakázky týkající se zpřístupňování informací

I. Preambule

Tato doporučení podporují maximální míru transparentnosti při výběru dodavatele veřejné zakázky a popisují, jaké informace musí dodavatel účastníci se kterékoli fáze veřejné zakázky (dále jen „uchazeč“) poskytnout veřejnosti, aby postupoval v souladu s principem odpovědnosti vůči veřejnosti.

Smyslem těchto doporučení je posílit princip transparentnosti v oblasti zadávání veřejných zakázek úsilím samotných uchazečů do doby, než bude tento princip skutečně a úplně aplikován zadavateli, resp. než budou jeho skutečné dodržování zadavatelům ukládat právní předpisy České republiky. Uchazeči jsou si vědomi svého práva na svobodný přístup k informacím. Zároveň se však domnívají, že informace o veřejných zakázkách je nutné v maximálním rozsahu zveřejňovat již v průběhu zadávacího řízení.

Uchazeči by se měli řídit těmito obecnými principy podnikání:

1. podnikají dle vysokých standardů morálky a etiky;
2. řídí se právními předpisy České republiky; usilují o to, aby české právní předpisy skutečně podporovaly konkurenceschopnost a dlouhodobý rozvoj České republiky, což se v oblasti zadávání veřejných zakázek projevuje především důrazem na transparentnost, nediskriminaci a rovné zacházení, tedy maximální otevřeností jak v průběhu zadání veřejné zakázky, tak i při samotné její realizaci;
3. jsou otevření vůči všem, na něž má jejich podnikání dopad; rozumí, že jejich podnikání má dopad i na veřejnost, která je konečným zákazníkem ve veřejné zakázce, protože je na jedné straně poskytovatelem financí (prostřednictvím daní) a na straně druhé příjemcem užitku z veřejné zakázky;
4. interně zajišťují reálné dodržování principů společensky odpovědného podnikání a zdůrazňují jejich všeobecnou významnost; zvláštní pozornost pak věnují dodržování principů společensky odpovědného podnikání u těch pracovníků, kteří se podílejí na přípravě a rozhodování o veřejných zakázkách;
5. nastavují efektivní kontrolní mechanismy, které zamezují korupčnímu nebo kartelovému jednání ve veřejných zakázkách;
6. své hospodářské výsledky a prospěch svých majitelů nechtějí znehodnocovat výnosy z veřejných zakázek získaných nečestným nebo protizákonným způsobem;
7. s osobami, které se proviní korupčním či kartelovým jednáním či mu mlčky přihlíží, nebudou dále spolupracovat;
8. snaží se v rámci sféry svého vlivu zajišťovat, aby jejich dodavatelé, subdodavatelé, zástupci i ostatní partneři dodržovali při realizaci veřejných zakázek zásady stanovené těmito doporučeními; nevyhledávají jako své partnery ty, kteří korupční či kartelové jednání tolerují, nebo dokonce se ho aktivně účastní.

II. Obecná pravidla pro uchazeče

- 1) Tato doporučení se vztahují na uchazeče o jakoukoli veřejnou zakázku v České republice bez ohledu na její druh či na zadávací proces.
- 2) Uchazeč se při provádění těchto doporučení bude řídit právními předpisy České republiky.
- 3) Uchazeč bude poskytovat veřejnosti níže uvedené informace týkající se konkrétních veřejných zakázek. Takové informace bude především zpřístupňovat na svých internetových stránkách a v ostatních případech sdělovat na vyžádání. V případě, kdy bude informace zpřístupňovat na svých internetových stránkách, vyčlení pro ně samostatnou sekci na své domovské stránce (nebo na domovské stránce alespoň umístí odkaz do této sekce). Veškeré materiály v této části budou k dispozici široké veřejnosti.

V případě, kdy bude informace sdělovat na vyžádání, je uchazeč povinen na svých domovských stránkách (v sekci určené informacím o veřejných zakázkách) zveřejnit konkrétní osobu a její kontaktní údaje, která uvedené informace bude sdělovat. Nemá-li uchazeč internetové stránky, pak by měl veřejnost informovat jiným přiměřeným způsobem o tom, kdo je kontaktní osobou pro sdělování informací o veřejných zakázkách.

- 4) Vítězný uchazeč zveřejní závěrečnou zprávu obsahující nabídkovou cenu, část své nabídky s jeho navrženými hodnotami hodnotících kritérií, konečné ve smlouvě sjednané hodnoty hodnotících kritérií a veškeré změny smlouvy. Tato zpráva bude zveřejněna do jednoho měsíce od ukončení zakázky.
- 5) Uchazeč zpřístupní a bude průběžně aktualizovat seznam zadavatelů, pro které realizoval veřejné zakázky. Vynasadí se zveřejňovat počet a finanční objem veřejných zakázek získaných od jednotlivých zadavatelů.
- 6) Za předpokladu, že zadavatelé, resp. vláda České republiky některé z níže uvedených opatření převezme a stane se součástí právních předpisů, není uchazeč povinen takové opatření zpřístupnit.
- 7) Zpřístupní-li sám zadavatel informaci, která se zpřístupňuje podle ustanovení těchto doporučení, uchazeč není povinen takovou informaci rovněž zpřístupnit, ale může zájemce o informaci nasměřovat na místo zveřejnění této informace (internetová stránka, nástěnka, apod.).
- 8) V případě, že se uchazeč již řídí pravidly vytvořenými a uplatňovanými sdružením nebo asociací založenou v souladu s příslušnými právními předpisy, a tato pravidla naplňují podstatu všech nebo některých z těchto doporučení a příslušné informace jsou tímto sdružením nebo asociací přímo zveřejňovány, uchazeč může nasměřovat dotazy týkající se předmětných doporučení na toto sdružení nebo asociaci.
- 9) Uchazeč poskytne seznam všech subdodavatelů, kteří realizují podstatnou část veřejné zakázky včetně popisu rozsahu jejich prací a informací o vlastnické struktuře těchto subdodavatelů.
- 10) Při zveřejňování informací se bere ohled na ochranu důvěrných informací, osobních a citlivých údajů, informací týkajících se obchodního tajemství, technologie, nebo know-how. Uchazeč uplatní institut důvěrnosti informací pouze ve skutečně nezbytně nutné míře.

III. Transparentnost v průběhu zadávacího řízení

- 1) Uchazeč nabídne zadavateli, aby v maximálním možném rozsahu zveřejnil nabídku uchazeče a uzavřenou smlouvu o provedení veřejné zakázky.
- 2) Uchazeč, který se zúčastnil zadávacího řízení, do 3 dnů od obdržení oznámení o výběru nejvhodnější nabídky zpřístupní:
  - a. Shrnutí své nabídky obsahující nabídnuté hodnoty pro hodnotící kritéria.
  - b. Seznam všech účastníků jednání o ceně, rozsahu, specifikaci nebo dalších podmínkách nabídky a/nebo smlouvy. Uchazeč také zpřístupní seznam všech účastníků jednání o změnách ceny, rozsahu, specifikace nebo dalších podmínek nabídky a/nebo smlouvy. Toto ustanovení se vztahuje na jednání uchazeče, subdodavatelů a/nebo třetích stran se zadavatelem nebo zástupci pověřenými zadavatelem.
  - c. Informace o tom, jestli účastník nebo osoby, které se podílely na přípravě nabídky jsou či nejsou majetkově nebo personálně propojeny se zadavatelem, resp. s osobami rozhodujícími o dané veřejné zakázce a jestli on nebo osoby, které se podílely na přípravě jeho nabídky, mají nebo nemají střet zájmů ve vztahu k zadavateli, resp. k veřejné zakázce. Konkrétně to znamená, že v rozsahu, v jakém je mu tato informace známá, alespoň zpřístupní svou vlastnickou strukturu a vztah jak pracovněprávní, tak jakýkoli jiný, který má k zadavateli, resp. k osobám rozhodujícím o veřejné zakázce. Má-li tyto informace k dispozici, uchazeč poskytne stejné informace o osobách, které se podílely na přípravě jeho nabídky.
  - d. Informace o poskytnuté firemní pohostinnosti (včetně darů) poskytnuté zadavateli či osobám s ním majetkově nebo personálně propojených, které se podílejí na rozhodnutí o přidělení zakázky.
- 3) Pokud uchazeč uzavřel smlouvu na realizaci zakázky se zadavatelem, zpřístupní do 3 dnů poté smlouvu stejně jako případné další dokumenty, z nichž je patrné, jaké hodnoty hodnotících kritérií ze zadávacího řízení byly zapracovány do smlouvy.

IV. Transparentnost při plnění ze smlouvy

- 1) Uchazeč realizující veřejnou zakázku bude průběžně zpřístupňovat veškeré změny ceny a hodnot jiných hodnotících kritérií ze zadávacího řízení.
- 2) Po dokončení zakázky uchazeč realizující veřejnou zakázku zpřístupní:
  - a. Srovnání nabízené ceny s konečnou cenou.
  - b. Srovnání hodnot hodnotících kritérií z nabídky s konečnými hodnotami hodnotících kritérií, a to jak smluvenými, tak ve skutečnosti dosaženými.

Zdroj: www.transparentnizakazky.cz – [www stránky Platformy pro transparentní veřejné zakázky](#)